

İCRA VE İFLAS HUKUKU & İCRA TEŞKİLATI

I. İCRA DAİRESİ

İcra işlerinde temel organ olan icra dairesi, icra teşkilatının **asıl icra organları** arasında yer alır. İcra takipleri icra dairesinde başlatılır ve burada sürdürülür.

Her asliye mahkemesi yargı çevresinde yeteri kadar icra dairesi bulunur. (m.1) İş yükü fazla olan yerlerde birden fazla daire kurulabilir. İcra dairesi bulunmayan yerlerde bu görev **mahkeme yazı işleri müdürü** tarafından yerine getirilir. (m.1/3)

İcra dairesi yaptığı işlemlerle ilgili her türlü makam ve merci ile doğrudan muhabere edebilme yetkisi bulunmaktadır. İcra dairesi, icra mahkemesinin daimi denetimi altında olmasına rağmen icra mahkemesine bağlı bir organ değildir.

İcra dairesinin cebir kullanma yetkisi bulunmaktadır. Bu kapsamda cebir yetkisini kullanırken, kolluk güçlerine veya muhtara emir ve talimat verebilme yetkisi bulunur. (m. 81)

İcra dairelerinin yetki çevresi Adalet Bakanlığı tarafından belirlenir, kendi yetki çevresi dışındaki işlerle ilgili istinabe kurumundan yararlanabilir.

1. GÖREVLERİ:

- Takip talebini alır,
- Takibin türüne göre ödeme emri veya icra emri gönderir,
- Haciz yapar,
- Satış işlemini gerçekleştirir,
- Sıra cetvelini düzenler,
- Paraları paylaştırır,
- Alacağını alamayan alacaklılara aciz vesikası düzenler.

Görevleri bunlarla sınırlı kalmayıp genel itibariyle icra daireleri bu işleri yapmaktadır.

2. YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Olumlu Yükümlülükleri

aa. Dosya açmak ve tutanak düzenlemek (m.8)

Tutanakların Özellikleri:

İcra dairesi tarafından düzenlenen bu tutanaklar **alenidir**, ilgilisi olan herkes(sadece dosyanın tarafları ile sınırlı değildir) tarafından incelenebilir ve bunların örneği alınabilir.

Tutanakların aksi **her türlü delille ispat edilebilir**. Ancak tutanaklar hukuki işlem mahiyetinde ise (örneğin; borç ikrarı veya imza ikrarı yada haricen tahsilat ikrarı içermesi gibi) aksi **ancak kesin delille** ispat edilebilir.

Bu tutanakların **aksi ispat edilinceye kadar geçerlidir**. **İİK 227' ye göre İflas idaresinin düzenlemiş olduğu tutanaklar bu özellik hariç**, icra dairesinin düzenlediği tutanaklar ile eşit konumdadır. Yani iflas idaresi tarafından düzenlenen tutanakların aksi iddia edildiği takdirde herhangi bir işleme esas alınmaz.

Konkordato komiseri(m.287) ve Konkordato tasfiye memuru(m.309/ç) tarafından düzenlenen tutanaklarda icra dairesinin düzenlemiş olduğu bu tutanakların özelliklerine sahiptir.

İcra ve İflas dairelerince verilen kararlar gerekçesi belirtilmek suretiyle tutanaklara yazılır.

İcra ve iflas dairelerince yapılacak her türlü icra ve iflas iş ve işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi kullanılır; her türlü veri, bilgi, belge ve karar, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.

Usulüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler senet hükmündedir. Güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı ispat gücünü haizdir. Güvenli elektronik imza, kanunlarda güvenli elektronik imza ile yapılamayacağı açıkça belirtilmiş olan işlemler dışında, elle atılan imza yerine kullanılabilir. Güvenli elektronik imzayla oluşturulan belge ve kararlarda, kanunlarda birden fazla nüshanın düzenlenmesi ve mühürleme işlemini öngören hükümler uygulanmaz.

Zorunlu nedenlerden dolayı fiziki olarak düzenlenen belge veya kararlar, yetkili kişilerce güvenli elektronik imzayla imzalanarak Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine aktarılır ve gerektiğinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla ilgili birimlere iletilir. Bu şekilde elektronik ortama aktarılarak ilgili birimlere iletilen belge ve kararların asılları,

gönderen icra ve iflas dairesinde saklanır, ayrıca fiziki olarak gönderilmez. Ancak, belge veya kararın aslının incelenmesinin zorunlu olduğu hâller saklıdır.

Elektronik ortamdan fiziki örnek çıkartılması gereken hâllerde, icra müdürü veya görevlendirdiği personel tarafından belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek, imzalanır ve mühürlenir.

Elektronik ortamda yapılan işlemlerde süre gün sonunda biter.

Elektronik işlemlerin Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi vasıtasıyla yapılmasına dair usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

bb. Para ve değerli eşyanın tevdi edilmesi (m.9)

İcra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödeme, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yapılır. Haciz sırasında, borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılan ödeme nedeniyle tahsil edilen paralar, en geç tahsilatın yapıldığı günü takip eden ilk iş günü çalışma saati sonuna kadar banka hesabına yatırılmak üzere icra veya mahkeme kasalarında muhafaza edilir. İcra ve iflas dairelerince yapılması gereken her türlü nakdî ödeme, ilgisinin gösterdiği banka hesabına aktarılmak üzere, icra müdürü tarafından resen bankaya verilecek talimat gereği yapılır. Talimat, paranın icra ve iflas dairesi hesabına yatırılmasını takip eden en geç üç iş günü sonuna kadar verilir. İcra ve iflas daireleri aldıkları kıymetli evrak ve değerli şeyleri kasalarında, zorunlu hâllerde ise kiralanacak banka kasalarında muhafaza ederler.

cc. Yapılan ödemeleri kabul etmek (m.12)(Yürürlükten kaldırılmıştır)

B. Olumsuz Yükümlülükleri

aa. Kendisi ve yakınlarına ait işleri göreme yasağına uymak. (m.10)

İcra müdürü;

- Kendisinin,
- Karısının veya kocasının,
- Nişanlısının,
- Kan ve kayın hısımlığı yönünden altsoy ve üstsoyunun,
- Üçüncü derece dahil bu dereceye kadar kan ve kayın hısımlarının,
- Kanuni temsilci, vekil veya müstahdemi bulunduğu kişilerin işlerini göremez.

İcra müdürü böyle bir durumda derhal icra mahkemesini haberdar etmeli ve mahkeme tarafından başka bir daire veya memur görevlendirilmelidir. Bu yasağa rağmen bu işleri görecektir **olursa yapılan işlem şikayet yoluyla iptal edilir**. Yapılan işlem **batıl olmadığı** için şikayet yoluna götürülmediği takdirde geçerliliğini korur.

Bu yasak icra hakimleri için uygulanmaz.

bb. Sözleşme yapma yasağına uymak (m.11)

İcra müdürleri baktığı dosyalarla ilgili olarak sözleşmesel bir ilişki içerisine giremezler. Örneğin haczettiği bir malın ihalesine girip satın alamaz, borca kefil olamaz veya alacağı temlik alamaz.

Bu yasak aynı yetki alanı içerisindeki diğer dairelerde görülen dosyalar içinde geçerlidir. Yani sadece kendi dairesinde görülen dosyalarla ilgili değildir

Bu yasağa rağmen icra müdürü böyle bir işlem yapacak olursa, **yapılan işlem batıldır**. Bu batıllığın tespiti şikayet yoluyla yapılır.

Bu yasak icra hakimleri için uygulanır.

3. SORUMLULUĞU

A. Disiplin Sorumluluğu

İcra-İflas dairesi görevlileri devlet memuru olması sebebiyle Devlet Memurları Kanunu kapsamındaki disiplin cezaları icra iflas dairesi görevlileri içinde geçerlidir.

Ayrıca Cumhuriyet Savcıları ve Adalet Müfettişleri tarafından da denetime tabi tutulacakları öngörülmüştür. (m.13-14)

B. Cezai Sorumluluğu

TCK m.6 kapsamında yargı görevlisi sayılmadığından diğer kamu görevlileri gibi yargılanır ve cezai sorumlulukları bakımından yargı görevlileri gibi bir artırıma gidilmez.

C. Hukuki Sorumluluğu

İcra-İflas dairesi görevlilerinin kusurlarından doğan tazminat davalarında birinci dereceden sorumluluk devlete aittir. Dava Adalet Bakanlığı aleyhine, adliye mahkemelerinde açılır. (m.5)

Devlet tazminatı ödedikten sonra, dava konusu işlemi yapan kusurlu memura rücu hakkına sahiptir.

Tazminat davasında görevli mahkeme Asliye hukuk mahkemesi (HMK m.3), yetkili mahkeme ise; ya genel kural gereği (HMK m.6) davalının ikametgahı olan Ankara, ya da haksız fiildeki özel yetki kuralları gereği (HMK m.16) belirlenen yerlerden birinde açılabilir.

Bu davalar öğrenmeden itibaren 1 yıl herhalde işlemiden itibaren 10 yıllık zamanaşımına tabidir. Ancak ceza kanunları ile daha fazla bir süre öngörülmüş ise bu zamanaşımı süresi uygulanır. (m.7)

Ayrıca İcra-İflas daireleri tarafından tevdi veya tahsil olunan paralar ilgili memur tarafından zimmete geçirilirse, cezai tatbikat sonucu beklenmeden ve tazminat hükmüne gerek kalmadan Hazine tarafından derhal icra veznesine yatırılır. (m.6)

II. İCRA MAHKEMESİ

Ayrı bir icra mahkemesi bulunmayan yerlerde, o yer asliye hukuk mahkemesi, icra mahkemesi görevini de yapar. 5092 sayılı kanun değişikliğine kadar icra tetkik merci olan ismi icra mahkemesi olarak değiştirilmiştir.

İcra mahkemesi tek hakimli özel görevli ve asliye derecesinde bir mahkemedir. İcra mahkemesi hem hukuk hem de ceza mahkemesi sıfatıyla yargılama yapar.

İcra Mahkemesinde görülen işler ivedi işlerden sayılır ve basit yargılama usulü uygulanır. İcra Mahkemelerinde adli tatil hükümleri uygulanmaz.

Bu mahkemede;

- Her türlü delille değerlendirme ilkesi uygulanmaz, belgeler üzerinden inceleme yapılır. Yemin ve tanık deliline başvurulmaz.
- Mahkeme belge ile sınırlı inceleme yaptığından amacı maddi gerçeğe ulaşmak değildir. Dolayısıyla verdiği kararlar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmez.
- Verdiği kararlar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmediğinden, kararları hakkında yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilemez.

1. GÖREVLERİ

- Şikayetleri incelemek,
- İtirazın geçici veya kesin kaldırılması talebi,
- Hacizde ve iflasta mal masa elinde iken açılan istihkak davası,
- İhalenin feshi davası
- Sıra cetveline karşı şikayet
- Kural olarak icra iflas kanunundaki suçlar hakkında ceza vermek,
- Kambiyo senetlerine mahsus haciz yoluyla takiplerde itirazları incelemek
- Üçüncü kişiye gönderilen haciz ihbarnamesi sonrası tazminat taleplerini incelemek,
- İcranın geri bırakılması
- İcra takibinin iptali ve taliki
- Gecikmiş itirazı incelemek
- İpotek kaydının terkin talebini incelemek
- İntifa hakkı veya taksim edilmemiş bir miras yada bir şirket yahut iştirak halinde tasarruf edilen bir mal hissesi gibi malların satış usulünü belirlemek,
- Müflisin yeni bir mal edinmediği itirazını incelemek,
- İflas dışı (adi) konkordato taleplerini alarak borçluya mühlet vermek ve konkordato komiserini atamak,
- İflas idaresi üyelerini seçmek

III. GENEL MAHKEMELER (İcra Hukuku ile ilgili yaptıkları işler)

- Menfi tespit davası,
- İstirdat davası,
- Borçtan kurtulma davası,
- İtirazın iptali davası,
- Hacizde sıra cetveline itiraz davası,
- Tasarrufun iptali davası(Hacizde istihkak davasına karşı açılan hariç)
- İhtiyati haciz talebi,

- İflas davası,
- İflasta sıra cetveline itiraz davası,
- İflasta mal üçüncü kişide ise istihkak davası

&. İCRA HUKUKUNDA SÜRELER

I. Taraflar için konulmuş süreler

Taraflar için öngörülen sürelerin niteliği hak düşürücüdür. Süresinden sonra bu işlem yapılamayacağı gibi sözleşme ile de aksi kararlaştırılamaz. Ancak herhangi bir sürenin geçmesinden yarar sağlayan borçlu bu hakkından vazgeçebilir. (m.20)

II. İcra organları için konulmuş süreler

İcra organları için öngörülen süreler düzenleyici niteliktedir, yani süresinden sonra yapılsa da işlem geçerliliğini korur. Ancak duruma göre şikayet yoluna başvurulabilir.

Sürelerin hesaplanmasında tatil günleri hesaba katılır.

Gün olarak belirtilen sürelerde ilk gün hesaba katılmaz.

Eğer ay ve yıl olarak gösterilmiş ise o ay ve yılda kendisine tekabül eden günde son bulur. Ancak süre bitimi resmi tatil gününe denk gelirse takip eden iş günü mesai saati bitiminde son bulur. Sürenin biteceği ay içerisinde kendisine tekabül eden gün yoksa o ayın son günü son bulur.

&. TAKİP İŞLEMİ

I. Taraf Takip İşlemi

Taraf takip işlemi, takip süresi içinde tarafların yaptıkları, takibe yön veren genellikle icra takip işlemlerinin yapılmasını sağlayan işlemlerdir.

Örneğin; Takip talebi, haciz talebi, satış talebi, istihkak iddiası gibi.

Taraf takip işlemi yapabilmek için taraf ve takip ehliyetlerine sahip olmak gerekir. Ayrıca takip işlemi yapma yetkisinin de bulunması gerekir.

II. İcra Takip İşlemi

- İcra organları tarafından yapılmalıdır.
- Borçluya karşı zararına veya tehlikesine yönelik yapılan bir işlem olmalıdır.

- Takibin alacaklı yararına ilerlemesini sağlayıcı nitelikte olmalıdır.

Örneğin; Haciz, satış, icra emri veya ödeme emri göndermek gibi.

İcra takip işlemi zamanaşımını keser ve kural olarak tatil ve talik halleri içinde yapılmazlar.

&. İCRA TATİL VE TALİK HALLERİ

I.TATİL HALLERİ

1.Gece Vakti

Güneşin batmasından bir saat sonrası ile güneşin doğmasından bir saat öncesi aralığı gece vakti olarak değerlendirilir. Kural olarak gece vakti icra takip işlemi yapılamaz.

Ancak;

- Tebligat yapılabilir,
- Bazı hallerde haciz yapılabilir;
 - Gece vakti iş yapan yerlerde (bar, pavyon vs.) **hasılat haczi**
 - Gündüz başlamış haciz bitmezse
 - Borçlunun mal kaçırma tehlikesi mevcutsa

2.Tatil günü

Tatil gününden kastedilen resmi tatil günleridir. Tatil günlerinde kural olarak icra takip işlemi yapılamaz.

Ancak;

- Tebligat yapılabilir,
- Haciz yapılabilir,
- Muhafaza tedbiri alınabilir.

II.TALİK HALLERİ

1. Borçlunun yakınlarından birinin ölmesi

Eş, kan ve kayın hısımlığı yönünden altsoy ve üstsoyun ölümü halinde, **ölüm günü dahil 3 gün** ertelenir. **Yan soy dahil edilmemiştir.** (kardeş, yeğen vs.)

2. Borçlunun asker olması

Askerlik hizmeti içerisinde, borçluya vekil ataması için süre verilir, bu süre boyunca icra takip işlemleri ertelenir, atamazsa devam edilir. Askerliği meslek edinenler bu kapsamda değerlendirilmez.

3. Borçlu tutuklu veya hükümlü olması

Borçlu 1 yıl ve üzeri hapse mahkum edilmiş ise sulh hukuk mahkemesi vasi atayınca kadar ertelenir. 1 yılın altı hükümlülük ve tutukluluk halinde ise borçluya vekil ataması için süre verilir, bu süre boyunca icra takip işlemleri ertelenir, atamazsa takibe devam edilir.

4. Borçlunun ağır hasta olması

Borçlu kendisine vekil atayamayacak kadar ağır hasta ise, icra takip işlemleri kendisine vekil atayabilecek duruma gelinceye kadar ertelenir.

5. Borçlunun ölümü

Borçlunun ölümü halinde, mirasçıları veya mirasçılarından biri mirası kabul ettiğini hemen beyan ederse icra takip işlemleri ölüm günü ile birlikte 3 gün ertelenir. Mirasçılar mirası hemen kabul etmezlerse icra takip işlemleri öncelikle ölüm günü ile birlikte 3 gün ertelenmeli daha sonra 3 aylık mirası ret süresinin bitimine kadar beklenmelidir.

İflasın ertelenmesi, konkordato mühleti ve fevkalade mühlette özel talik hali olarak değerlendirilir.

&. ŞİKAYET

Şikayet icra-iflas hukukuna özgü bir hukuki çaredir. Şikayet bir dava değildir. Şikayet sadece taraflara öngörölmüş bir kanun yolu değildir, menfaati ihlal edilen üçüncü kişiler de başvurabilir.

Şikayet İcra mahkemesine yazılı olarak veya tutanağa geçirilmek suretiyle sözlü olarak da yapılabilir. İcra mahkemesi şikayet taleplerini basit yargılama usulüne göre inceler ve kararını verir. İcra mahkemesi tarafların şikayet sebepleri ile bağılı değildir, şikayete konu işlemin tümünü inceleyerek kararını verir. Şikayet icrayı kendiliğinden durdurmaz.

İcra dairesine yapılmış olan şikayet herhangi bir sonuç doğurmaz, yani icra dairesi kendiliğinden şikayeti icra mahkemesine göndermez.

Yetkili icra mahkemesi şikayet konusu işlemi yapmış olan icra dairesinin bağılı bulunduğu icra mahkemesidir.

I. Şikayet Nedenleri**1. İşlemin Kanuna Aykırı Olması**

Kanuna aykırılık genel bir şikayet sebebidir, yani diğer bütün şikayet sebepleri esasında birer kanuna aykırılık halleridir. Ancak diğer şikayet sebepleri kanuna aykırılığın önüne geçer.

Örneğın; İcra müdürünün hacizli bir taşınmazı pazarlıkla satması, haczi caiz olmayan bir malın haczedilmesi gibi.

2. İşlemin Hadiseye Uygun Olmaması

Bu şikayet sebebinin söz konusu olabilmesi için kanunen icra müdürüne verilmiş bir takdir yetkisinin bulunması gerekir.

Örneğın; İcra müdürünün asgari ücretle çalışan borçlunun maaşının dörtte üçünü haczetmesi, haciz işlemine borçlu için yokluğu en fazla yük teşkil edecek olan maldan başlaması gibi.

3. Bir Hakkın Yerine Getirilmemesi

İcra müdürünün görevine giren bir işi geçerli bir gerekçe olmamasına rağmen yapmayı reddetmesi halinde söz konusu olur.

Örneğin; İcra müdürünün takibi zamanaşımına uğradığı gerekçesi ile almaması, kesinleşmiş bir takipte, masrafı da peşinen verilmiş olmasına rağmen haciz talebini reddetmesi gibi.

4. Bir Hakkın Sebepsiz Sürüncemede Bırakılması

Kanunen icra müdürünün yerine getirmesi gereken bir işlemi, uygun bir zaman beklenmesine rağmen yerine getirmemesidir. Hakkın yerine getirilmemesinden farkı, bu şikayet sebebinde ret veya kabul yolunda icra müdürünün iradesi açık değildir.

Örneğin; Kesinleşmiş bir takipte haciz talep edilmesine rağmen kanundaki uygun süre çoktan geçmesine rağmen haciz işleminin gerçekleştirilmemiş olması gibi.

5. Kamu Düzenine Aykırılık (İcra ve İflas Kanunu'nda Düzenlenmemiştir)

Kamu düzenine aykırılık kanunda düzenlenmiş bir şikayet sebebi değildir ve öğretide hangi sebeplerin kamu düzenine aykırılık olarak nitelendirileceği tartışmalıdır.

Örneğin; Taraf veya takip ehliyeti bulunmadan takip yapılması, borçlunun veya üçüncü kişinin savunma hakkının elinden alınmış olması, hukuken mevcut olmayan yani yok hükmündeki işlemler(icra dairesinin, icra mahkemesine ait bir işi yapması gibi.) genel olarak kamu düzenine aykırılık olarak değerlendirilebilir.

II. Şikayetin Tarafları

Şikayet bir dava olmadığı için davacı ve davalı yoktur. Şikayet eden işlem aleyhine olan kimse ile şikayet edilen işlem lehine olan taraftır. İcra mahkemesi gerekli görürse icra müdürünü çağırıp açıklama yapmasını isteyebilir.

İşlemlerine karşı şikayet yoluna gidilebilecek icra organları:

- İcra Dairesi
- İflas Dairesi
- İflas İdaresi
- İflas Bürosu
- 1. Alacaklılar toplantısı
- 2. Alacaklılar toplantısı
- Konkordato komiseri
- Konkordato alacaklılar kurulu

III. Şikayetin Yapılacağı Yer

Şikayet İcra Mahkemesine yapılır. Yetkili icra mahkemesi takibin yapıldığı yer icra mahkemesidir. İstinabe varsa yetkili yer istinabe olunan yer icra mahkemesidir.

İstisnaları;

- Kambiyo senetlerine mahsus iflas yolunda şikayet icra dairesine yapılır, şikayeti Ticaret Mahkemesi inceler.
- Ortaklığın satış suretiyle giderilmesi davalarında ilişkin şikayetler Sulh Hukuk Mahkemesi inceler.
- Terekenin iflas hükümlerine göre tasfiyesinde tasfiye memurlarının işlemlerine karşı şikayetleri Sulh Hukuk Mahkemesi inceler.
- İhtiyati tedbir kararlarının icrasına ilişkin şikayetleri ihtiyati tedbir kararını veren mahkeme inceler.

İcra müdürü şikayet konusu işlemi mahkeme kararı olmadıkça kendiliğinden düzeltemez. Şikayet sonucu verilecek kararlar işlemin iptali, işlemin düzeltilmesi, işlemin yapılmasını emretmek ve şikayet süresinin geçmesinden dolayı reddetmektir.

Şikayetin kabulü veya reddi yönünde verilen kararlar tefhim veya tebliğinden itibaren 10 gün içinde temyiz edilebilir.

HARÇLAR

I. Başvuru harcı: Takip talebinde bulunurken alınan maktu bir harçtır ve ilamlı, ilamsız bütün takiplerde alınır.

II. Peşin harç: İlamsız icra takip talebinde bulunan alacaklıdan, takip miktarının üzerinden nispi olarak alınan harçtır.

III. Tahsil harcı: Takip sonunda icra takibinin aşamalarına göre kademeli olarak alınan harçtır. Vazgeçme halinde hangi aşamada ise yarısı olarak alınır, ancak malın satılıp paraya çevrilmesi halinde bu durum uygulanmaz.

IV. Cezaevi harcı: İcra takibinin sonunda nispi olarak alacaklıdan tahsil edilir.

V. Yenileme harcı: İcra dosyasının takipsizlik sonucu düşmesi ile yenilendiği taktirde alınan harçtır.

VI. İcranın yerine getirilmesi harcı: Konusu paradan başka bir şey olan ilamların icrasında takip sonunda maktu olarak alınır.

İcra harçları ve masrafları takip sonunda haksız çıkan tarafa yükletilir. Ancak cezaevi harcı ve yenileme harcı hiçbir şekilde borçluya yükletilemez.

İcra mahkemesinde de harçlar alınır ancak **icra mahkemesinde oturum harcı alınmaz ve cezaya ilişkin kararları harçtan muaftır.**

&. GENEL HACİZ YOLU

Genel haciz yolu ile takibin konusu, bir miktar para borcunun ödenmesine veya bir teminatın verilmesine ilişkin alacaklardır. Kısaca konusu **para ve teminat** alacaklardır.

Para Alacağı; Özel hukuktan doğan her türlü para olabilir. Paradan maksat Türk parasıdır. Yabancı para ile takip yapılamaz, ancak vade veya fiili ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk parasına çevirerek takip başlatabilir. Konusu altın olan alacaklar için ilamlı icraya başvurulabilir.

Alacak rehinle teminat altına alınmış ise, doğrudan genel haciz yoluyla takip yapılamaz. Kural olarak önce rehin paraya çevrilmeden genel haciz yoluyla takip yapılması yasaktır.

Genel haciz yoluyla takibe başvurulabilmesi için alacaklının elinde herhangi bir belgenin olması aranmaz. İcra müdürü kendisine takip talebi verildiğinde alacaklının gerçekten alacaklı olup olmadığını bile araştırmaz.

Genel haciz yoluyla takiplerde yetkili icra dairesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki genel hükümlere göre belirlenir.

İlamsız icra takiplerinde yetki kamu düzenine ilişkin değildir. Taraflar yetki sözleşmesi yapabilirler, aksi yönde görüşler bulunmasına rağmen Yargıtay'ın da kabul ettiği duruma göre mahkeme hakkında yapılan yetki sözleşmesi icra dairesini de kapsar.

Yetkisizlik icra dairesi tarafından re'sen gözetilemez ve yetki itirazında yetkili icra dairesinin de açıkça gösterilmesi gerekir aksi halde yetki itirazının geçersiz olduğu kabul edilir. Süresi içinde yetkiye itiraz edilmezse -ilamsız icralarda yetki kamu düzeninden olmadığı için- yetki kesinleşir.

I. TAKİP TALEBİ

Bir icra takibi icra dairesine verilen bir takip talebi ile başlar. Takip talebi, yetkili icra dairesine yazılı veya tutanağa geçirilmek suretiyle sözlü olarak yapılabilir.

Ayrıca elektronik ortamda da takip talebi verilebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

1. Takip talebinde bulunması gereken kayıtlar;

- Alacaklının ve varsa kanuni temsilcisinin veya vekilinin adı, soyadı, adresi ve vergi kimlik numarası, alacaklı veya vekili adına ödemenin yapılacağı banka adı ile hesap bilgileri; varsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası
- Borçlunun ve varsa kanuni temsilcisinin adı, soyadı, adresi ve vergi kimlik numarası, takip terekeye karşı yapılacaksa tebliğ yapılacak mirasçılarının adı, soyadı ve adresi, varsa Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası
- Alacağın veya istenilen teminatın Türk parasıyla tutarı ve faizli alacaklarda faiz miktarı ve işlemeye başladığı gün, alacak veya teminat yabancı para ise hangi tarihteki kur üzerinden talep edildiği,
- Senet, senet yoksa borcun sebebi,
- Seçilen takip usulü (haciz/iflas),
- Alacaklının veya vekilinin imzası.

2. Takip talebinde bulunmanın takip hukuku bakımından sonuçları:

- İcra Müdürünün ödeme emri gönderme zorunluluğu doğar.
- İhtiyati hacizler ayakta kalır.
- Takip talebi tarihi hacze iştirakte esas alınır.
- Takip talebi tarihi menfi tespit davasında esas alınır.
- Takip derdest hale gelir.
- Takibi genişletme ve değiştirme yasağı başlar.

3. Takip talebinde bulunmanın maddi hukuk bakımından sonuçları:

- Zamanaşımı kesilir ve takip ilişkin her işlemde yeniden başlar.

- Takip talebi ve ödeme emri tebliği ile borçlu temerrüde düşer.
- Şahıs varlığı hakları malvarlığı hakkına dönüşür.
- İyi niyet, kötü niyete dönüşür.

II. ÖDEME EMRİ

İcra Müdürü, takip talebini almasından itibaren 3 gün içinde ödeme emri gönderir (Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu' nda ise derhal gönderir). Ödeme emri gönderilmesi ilk icra takip işlemidir. Tebligat kanunlarında belirtilen usullere göre gönderilir.

1.Ödeme emrinde bulunması gereken kayıtlar;

- Alacaklının veya vekilinin banka hesap numarası hariç olmak üzere, 58 inci maddeye göre takip talebine yazılması lazım gelen kayıtları
- Borcun ve masrafların yedi gün içinde icra dairesine ait ödeme emrinde yazılı olan banka hesabına ödenmesi, borç, teminat verilmesi mükellefiyeti ise teminatın bu süre içinde gösterilmesi ihtarı,
- Ödeme emrine 7 gün içinde itiraz edilebileceği,
- 7 gün içinde mal beyanında bulunması ihtarı,
- İcra müdürünün imzası.

Ödeme emri, borçlu sayısından bir fazla sayıda düzenlenir ve bir nüshası da dosyasına konulur. Nüshalar arasında fark bulunması halinde borçludaki esas alınır.

Borçlu kendisine gönderilen ödeme emrine 7 gün içinde itiraz etmez ise takip kesinleşir ve alacaklının kesin haciz yapabilme yetkisi doğar ya da daha öncesinde ihtiyati haciz yapılmış ise bunlar kesin hacze dönüşür ve alacaklının satış talep edebilmesi mümkün hale gelir.

2. Ödeme Emrine İtiraz

Borçlunun ödeme emrine itiraz edebilmesi için kendisine ödeme emrinin tebliğ edilmesi gerekir. İcra dairesi yerine, icra mahkemesine yapılan itiraz geçerli değildir. İtiraz, ödeme emrini gönderen icra dairesine yapılır. Ancak itiraz başka bir icra dairesine yapılır ise, o icra dairesi masrafını da peşin alarak yetkili icra dairesine gönderir.

İtiraz yazılı veya tutanağa geçirilmek suretiyle sözlü olarak yapılabilir. İtiraz eden borçlu veya vekili yurt içindeki borçluya ait bir adresi bildirmek zorundadır. İcra dairesi yapılan bu itirazı 3 gün içinde alacaklıya bildirir. Borçlu itirazından her zaman vazgeçebilir veya borcu ödeyebilir.

A. İmzaya İtiraz

Alacaklının bir adi senede dayanarak takip yapması durumunda, borçlu bu senet altındaki imzanın kendisine ait olmadığı yönünde itiraz ederse bu imzaya itirazdır. İmzaya itiraz açık bir şekilde yapılmaz ise imza kabul edilmiş sayılır. Takip dayanağı senet bir resmi senet ise bu şekilde itiraz edilemez, genel mahkemede ayrıca bir sahtelik davası açılması gerekir.

Örneğin; “imza bana ait değil”, “imzayı inkar ediyorum”, “böyle bir imza atmadım” gibi.

B. Borca İtiraz

İmzaya itiraz dışındaki tüm itirazlar borca itiraz teşkil eder. Borcun tamamına itiraz da sebep göstermek mecburi değildir. Sadece " itiraz ediyorum " bile yeterlidir. Ancak borcun bir kısmına itiraz edilecekse açıkça itiraz edilen kısım gösterilmelidir, aksi halde " borcum bu miktarda değildir", “kısmi itiraz ediyorum” gibi bir kısmi itiraz hiç yapılmamış kabul edilir. Sadece "itiraz" kelimesinin geçerli bir itiraz olup olmadığı yönünde öğretide tartışma bulunmaktadır. ve çoğunluk geçerli bulmamaktadır.

C. Yetki İtirazı

Tek başına yapılmış ise borca itiraz gibi işlem görür. İlamsız icrada yetkinin kamu düzeninden olmadığını yukarıda belirtmiştik.

(istisna: iflas davasında yetkili yer mutlaka borçlunun muamele merkezi ticaret mahkemesidir)

NOT: İtiraz birden fazla sebebe dayanıyor ise bu sebeplerin birbiri ile çelişki yaratmaması gerekir. Eğer birbiri ile çelişki yaratan ifadeler varsa "imza bana ait değil ayrıca borcum bu miktarda değildir" gibi itiraz geçersizdir.

2. Gecikmiş İtiraz (m.65)

Borçlu elinde olmayan sebeplerden ötürü süresi içerisinde itiraz edememiş olması halinde bu yola başvurabilir. Usul hukukundaki eski hale getirmenin icra hukukuna yansımış halidir.

Borçlu engelin ortadan kalktığı tarihten itibaren 3 gün içinde, en geç haczedilen mallar paraya çevrilinceye kadar, icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesine başvurur.

Gecikmiş itirazda borçlu, mazeretini gösterir delillerle birlikte itiraz sebeplerini ve dayanaklarını bildirmeye mecburdur. Gecikmiş itiraz takibi kendiliğinden durdurmaz, ancak mahkeme takibin durdurulup durdurulmayacağını kararını verir. Mazeretin kabulü halinde daha önce durmasına karar verilmemiş olsa dahi takip durur.

Borçlu gecikmiş itirazını, bir dilekçe ile veya sözlü olarak icra mahkemesinde tutanak düzenlettirmek suretiyle yapabilir.

İtiraz mümkün olan tüm takiplerde gecikmiş itiraza başvurulabilmesi mümkündür.

Alacaklı daha öncesinde haciz tesis etmiş ise, gecikmiş itirazın kabulü kararının alacaklıya tefhim veya tebliğinden itibaren 7 gün içinde alacaklı, itirazın iptali davası veya itirazın kaldırılması yollarına başvurmaması halinde hacizler hükümsüz kalır.

III. TAKİBİN KESİNLEŞMESİ

A. İTİRAZIN İPTALİ DAVASI

Borçlu ödeme emrine belirtilen sürede itiraz etmez ise takip kesinleşir. Ödeme emrine süresinde itiraz ederse takibi kesinleştirmek için alacaklının duruma göre itirazın kaldırılması veya itirazın iptali yoluna gitmesi gerekir.

Davacı: Alacaklı

Davalı: Borçlu

Görevli Mahkeme: Genel mahkemeler

Yetkili Mahkeme: HMK' daki genel hükümlere göre belirlenir

Süre: İtirazın alacaklıya tebliğinden itibaren 1 yıllık hak düşürücü süreye tabi

İspat Yükü: Davacı alacaklının üzerinde

İtirazın iptali davası açmış olan alacaklı, daha sonra itirazın kaldırılması yoluna başvuramaz. Ancak itirazın kaldırılmasına başvurmuş olan alacaklı, aynı zamanda veya bu talebin reddinden sonra ayrıca itirazın iptali davası açabilir.

Gecikmiş itirazın kabulünden sonra ve ihtiyati hacizde esas takipte gönderilen ödeme emrine itiraz halinde alacaklı 7 gün içinde bu davayı açmaz ise hacizler hükümsüz kalır.

Borçlu gönderilen ödeme emrine karşı sadece usulü itirazlar ileri sürerse alacaklı bu davayı açamaz.

Borçlu ödeme emrine itiraz ederken bildirmiş olduğu itiraz sebepleri ile bağlı değildir ve itiraz sebeplerini değiştirebileceği gibi yeni itiraz sebepleri de ileri sürebilir.

İtirazın iptali davası, aynı zamanda eda davası niteliğindedir.

Davanın reddi: Mahkemece yapılan inceleme sonunda davanın reddine karar verilirse alacaklının başlatmış olduğu takip iptal edilir.

Borçlunun, borçlu olmadığı kesin hükümle tespit edilmiş olur.

Alacaklı başlatmış olduğu takibinde haksız ve kötünietli ise borçlunun bunu talep etmiş olması şartıyla, reddedilen miktarın %20'sinden aşağı olmayan tazminata mahkum edilir.

Davanın kabulü: Mahkemece yapılan inceleme sonunda davanın kabulüne karar verilirse takip kesinleşmiş olur ve takibe kaldığı yerden yani haciz aşamasından devam edilir.

Borçlunun, borçlu olduğu kesin hükümle tespit edilmiş olur.

Borçlu itirazında haksız ise alacaklının bunu talep etmiş olması şartıyla, kabul edilen miktarın %20'sinden aşağı olmayan tazminata mahkum edilir. (itiraz eden borçlunun velisi, vasisi veya mirasçısı ise tazminat için bu kimselerin kötünietle itiraz etmiş olması gerekir)

Davanın kabulü kararının tefhim veya tebliğinden itibaren borçlunun 3 gün içinde mal beyanında bulunması gerekir.

B.İTİRAZIN KESİN KALDIRILMASI

Talep eden: Alacaklı

Karşı taraf: Borçlu

Görevli Mahkeme: İcra mahkemesi

Yetkili Mahkeme: Takibin yapıldığı yer

Süresi: İtirazın alacaklıya tebliğinden itibaren 6 aylık hak düşürücü süreye tabidir

İtirazın kesin kaldırılması bir dava değildir, icra hukukuna özgü hukuki bir yoldur ve ödeme emrine karşı borca itiraz edilmesi halinde mümkündür.

Gecikmiş itirazın kabulünden sonra ve ihtiyati hacizde esas takipte gönderilen ödeme emrine itiraz halinde alacaklı 7 gün içinde bu yola başvurulmaz ise hacizler hükümsüz kalır.

Alacaklı elinde madde 68' de sayılan belgelerden biri mevcutsa bu yola başvurabilir.

Bu belgeler;

a) Kayıtsız ve şartsız borç ikrarı içeren borçlunun imzasını ikrar ettiği adi senet

Borçlu bu belge altındaki imzasını açıkça ikrar edebileceği gibi, senede dayalı takiplerde ödeme emrine karşı imzasını açıkça inkar etmediği durumlarda da mümkündür. Borçlunun imzasını taşımayan fatura, makbuz, faks veya fotokopi bu belge kapsamı içerisine girmez.

b) Kayıtsız ve şartsız para borcu ikrarı içeren Onaylama ve Düzenleme biçiminde noter senetleri

Adi senet altındaki imza inkar edilirse alacaklı itirazın kaldırılması yoluna gidemezken, noter senetlerinde borçlu imzasını inkar etse bile yine de bu yola başvurulabilir.

c) Resmi daire ve yetkili makamların yetkileri dahilinde düzenlediği borç ikrarı içeren belgeler

Aciz vesikası ve rehin açığı belgesi bu belgelere örnek olarak gösterilebilir.

d) Kredi kurumlarının düzenledikleri belgeler

Ayrıca borçlu itirazın kaldırılmasında alacaklının ileri sürmüş olduğu belgelere karşı bir belge ile ispat faaliyeti içerisine girmesi gerekir. Belgeyle ispatı mümkün olmayan senedin hata, hile, ikrah sonucu verildiği veya senedi düzenlerken fiil ehliyetinin bulunmadığı, malın ayıplı olduğu gibi itirazlar ileri sürülemez. Ancak zaten belgeyle ispatı mümkün olmayan yetki itirazı, takip veya taraf ehliyetinin bulunmadığı veya aciz vesikası üzerine yeni mal edinmediği gibi itirazları mahkemece incelenebilir belge aranmaz.

Borçlu itirazın kaldırılması aşamasında ödeme emrinde bildirdiği sebeplerle bağlıdır ve yeni itiraz sebebi ileri süremez. Ancak senet metninden anlaşılabilecek nitelikteki itirazları her zaman ileri sürebilir.

Örneğin; zamanaşımı, senedin tahrif edildiği veya vade gibi.

Talebin reddi: Mahkemede yapılan inceleme sonunda talebin reddine karar verilirse, alacaklı artık takibe devam edemez. Ancak borçlunun, kesin bir hükümle borçlu olmadığını tespit edilmiş olmaz ve alacaklı dilerse genel mahkemelerde alacak davası açabilir.

Ayrıca talebin esasa ilişkin nedenlerle reddi halinde, borçlunun talebi üzerine mahkeme alacaklıyı reddedilen miktarın %20'sinden aşağı olmayan tazminata mahkum eder (alacaklının kötünियeti aranmaz).

Talebin kabulü: Mahkemece yapılan inceleme sonunda talebin kabulüne karar verilirse, itirazın kesin kaldırılmasına karar verilir ve alacaklı takibe kaldığı yerden devam eder. Ancak verilen karar borçlunun kesin hükümle borçlu olduğunu tespit etmez ve borçlu ayrıca genel mahkemelerde menfi tespit davası açabilir.

Ayrıca talebin esasa ilişkin nedenlerle kabulü halinde, alacaklının talebi üzerine mahkeme borçluyu haksız çıktığı miktarın %20'sinden aşağı olmayan tazminata mahkum eder.

Borçlu bu kararın kendisine tefhim veya tebliğinden itibaren 3 gün içinde mal beyanında bulunur.

C. İTİRAZIN GEÇİCİ KALDIRILMASI

Talep eden: Alacaklı

Karşı taraf: Borçlu

Görevli Mahkeme: İcra mahkemesi

Yetkili Mahkeme: Takibin yapıldığı yer

Süresi: İtirazın alacaklıya tebliğinden itibaren 6 aylık hak düşürücü süreye tabidir

İtirazın kesin kaldırılması bir dava değildir, icra hukukuna özgü hukuki bir yoldur ve **genel haciz yoluyla takiplerde imzaya itiraz** edilmesi halinde mümkündür. İmzaya itiraz halinde alacaklı isterse itirazın iptali davası da açabilir.

Bu yol sadece genel haciz yoluyla takiplerde söz konusu olabileceği için **kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunda bulunmaz.**

Yargılama basit yargılama usulüne göre incelenir ve mutlaka duruşmalı olarak yapılması gerekir. Borçlu geçerli bir mazereti bulunmaksızın duruşmaya katılmayacak olursa başka bir inceleme yapılmaksızın itirazı geçici olarak kaldırılır.

Yapılan duruşmada borçlu daha önce inkar ettiği imzasını ikrar ederse mahkeme itirazın kesin kaldırılmasına karar verir.

Mahkeme yapılacak incelemede önce tatbiki medar imza varsa bununla yoksa mahkemede hakim önünde atırılacak imza ile bu inceleme gerçekleştirilir ve bir kanaat elde edilmeye çalışılır.

Talebin reddi: Mahkeme yapılan inceleme sonunda imzanın borçluya ait olmadığı kanaatine varacak olursa talebi reddeder ve takibe artık devam edilemez. Ayrıca borçlunun talep etmiş olması şartıyla mahkeme alacaklıyı takip konusu alacağın %20' sinden aşağı olmayan tazminata mahkum eder.

Talebin kabulü: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda imzanın borçluya ait olduğuna kanaat getirirse itirazın geçici olarak kaldırılmasına karar verir.

Ayrıca mahkeme borçluyu imza inkarından kaynaklı olarak, borçlu takip konusu alacağın %10' u oranında para cezasına ve alacaklının talebi halinde takip konusu alacağın %20' sinden aşağı olmayan tazminata mahkum eder.

Talebin kabul edilmesi üzerine alacaklının geçici haciz yapabilme yetkisi doğar. (kesin hacizden farklı olarak kesin hacze dönüşmedikçe alacaklıya satış isteme yetkisi vermez)

Borçlu bu kararın tefhim veya tebliğinden itibaren 7 gün içinde Borçtan Kurtulma Davası açabilir. Bu süre içinde bu davayı açmadığı takdirde ya da açıp da kaybettiği takdirde geçici kaldırma kesin kaldırmaya dönüşür ve geçici hacizler kesin hacze dönüşür.

Borçlu bu kararın kendisine tefhim veya tebliğinden itibaren 3 gün içinde mal beyanında bulunur.

D. BORÇTAN KURTULMA DAVASI

Davacı: Borçlu

Davalı: Alacaklı

Görevli Mahkeme: Genel mahkemeler

Yetkili Mahkeme: Takibin yapıldığı yer ya da Davalı alacaklının yerleşim yeri

Süresi: İtirazın geçici kaldırılması kararının tefhim veya tebliğinden itibaren 7 günlük hak düşürücü süre.

İspat Yükü: Davalı alacaklının üzerinde.

Bu dava niteliği itibariyle bir menfi tespit davasıdır, ancak menfi tespit davasından farklı olarak sadece takipten sonra itiraz geçici olarak kaldırılmış ise bu dava açılabilir ve ayrıca bu davada normal menfi tespit davasından farklı olarak teminat yatırılması özel dava şartı olarak aranır.

Borçlu tarafından süresi içinde bu dava açılmaz ise, bu davaya normal menfi tespit davası olarak devam edilir.

Bu davanın en önemli özelliği, davayı açan borçlu dava konusu miktarın %15' i kadar teminatı ilk duruşma gününe kadar mahkeme veznesine depo etmez ise dava **özel dava şartı** yokluğundan usulden reddedilir.

Davanın reddi: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda alacaklıyı haklı bulursa, davayı reddeder. Borçlunun, borçlu olduğu kesin hükümle tespit edilmiş olur.

Alacaklı itirazın geçici kaldırılması sonunda mahkum olduğu ve bu davanın açılması ile bekletilmiş olan tazminat ve para cezasını ödemek zorunda kalır.

Ayrıca borçlu hükmolunan şeyin %20'si oranında tazminata mahkum edilir. Borçlu bu durumda ikinci kez tazminata mahkum edilir.

Geçici kaldırma sonucunda tesis edilmiş olan geçici hacizler, kesin hacze dönüşür ve alacaklının satış isteyebilir.

Davanın kabulü: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda borçluyu haklı bulursa, davayı kabul eder. Borçlunun, borçlu olmadığı kesin hükümle tespit edilmiş olur ve takip sona erer.

Borçlu hakkında itirazın geçici kaldırılması sonunda hükmedilmiş olan tazminat ve para cezası kaldırılır.

Alacaklı dava olunan miktarın %20'si oranında tazminata mahkum edilir.

E. MENFİ TESPİT DAVASI

Davacı: Borçlu

Davalı: Alacaklı

Görevli Mahkeme: Genel mahkemeler

Yetkili Mahkeme: Takibin yapıldığı yer ya da Davalı alacaklının yerleşim yeri

Süresi: Borçlu olmadığı parayı ödemek zorunda kalıncaya kadar her zaman açılabilir.

İspat Yükü: Davalı alacaklının üzerinde.

Borçlu, borçlu olmadığını tespit ettirebilmek için takip başlatılmadan önce veya takip başlatıldıktan sonra, borçlu olmadığı parayı cebri icra tehdidi altında ödemek zorunda kalıncaya kadar bu davayı açabilir. Ödedikten sonra artık bu davayı açmasında güncel bir hukuki yararı kalmayacağı için açacağı dava istirdat davasıdır.

Borçlu bu davayı açtıktan sonra borcu icra dairesi kanalıyla ödemek zorunda kalırsa dava kendiliğinden istirdat davasına dönüşür.

İtirazın iptali davasını kaybetmiş olan borçlunun bu davayı açması mümkün değilken, itirazın kaldırılması sonunda verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmediğinden borçlu bunu kaybetse bile menfi tespit davası açabilir.

Davanın reddi: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda borçluyu haklı görmezse davanın reddine karar verir ve borçlunun, borçlu olduğu kesin hükümle tespit edilmiş olur.

Takip daha önce tedbiren durdurulmuş ise takibe kaldığı aşamadan devam edilebilir.

Daha önce itirazın kaldırılması sonunda borçlunun mahkum edildiği ve bu davanın açılması ile bekletilen tazminatlar tahsil edilebilir hale gelir.

Davayı kaybeden borçlu, mahkeme tarafından re'sen (kendiliğinden) takip konusu alacağın %20' sinden aşağı olmayan tazminata mahkum edilir. (Bu tazminat için takibin tedbiren durdurulmuş olması gerekir)

Davanın kabulü: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda borçluyu haklı görürse davanın kabulüne karar verir ve borçlunun, borçlu olmadığı kesin hükümle tespit edilmiş olur.

Bu karar ile takip derhal durur ve kesinleşmesi ile düşer.

Daha önce itirazın kaldırılması sonunda borçlunun mahkum edildiği ve bu davanın açılması ile bekletilen tazminatlar kaldırılır.

Davayı kaybeden alacaklı, takibinde haksız ve kötü niyetli olmak şartıyla ve borçlunun talebi üzerine %20'sinden aşağı olmayan tazminata mahkum edilir.

F. İSTİRDAT DAVASI

Davacı: Borçlu

Davalı: Alacaklı

Görevli Mahkeme: Genel mahkemeler

Yetkili Mahkeme: Takibin yapıldığı yer ya da Davalı alacaklının yerleşim yeri

Süresi: Cebri icra tehdidi altında ödemeden itibaren 1 yıllık hak düşürücü süre.

İspat Yüğü: Davacı borçlunun üzerinde.

Borçlu, gerçekte borcu olmayan bir parayı cebri icra tehdidi altında ödemek zorunda kaldıktan sonra bu davayı açarak geri alma yoluna gidebilir. Ödemeden önce menfi tespit davası açmış ise ödeme ile beraber bu davaya istirdat davası olarak devam edilir.

Borçlunun bu dava ile bir parayı geri alabilmesi için buna maddi hukukun imkan tanınması gerekir. Eksik borçlar (örneğin zamanaşımına uğramış borçlar, ahlaki ödevlerden doğan borçlar vs.) ödenmiş ise bu dava ile geri alınamaz.

Davanın şartı paranın cebri icra tehdidi altında ödenmesidir. Ödeme emrine itiraz süresinde ödenen para ve ya daha öncesinde ödenen para için bu dava açılmaz, kişinin bizzat haciz tehdidi altında bulunması gerekir.

Bu davada borçlunun borcu hata ile ödediğini ispatlaması gerekmez.

Davanın reddi: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda davacıyı haksız bulursa, borçlu olduğunun tespitiyle beraber davacı yargılama giderlerine mahkum olur.

Davanın kabulü: Mahkeme yaptığı inceleme sonunda davacıyı haklı bulursa, borçlu olmadığının tespiti ile birlikte, ödemiş olduğu paranın kendisine iadesi ile birlikte davalıyı yargılama giderlerine mahkum eder.

&. İCRA TAKİBİNİN İPTALİ ve TALİKİ

I. İcra Takibinin İptali

1. Borç İtfa edilirse
2. Borç zamanaşımına uğrarsa

İtfa ile iptal; İtfa sebebine dayanarak takibin iptaline karar verebilmek için borcun icra takibinin kesinleşmesinden sonraki bir dönemde sonlandırılmış olması gerekir. Kesinleşmeden önceki dönemdeki sonlandırma borca itiraz yolu ile ileri sürülebilir. (itfadan kasıt; hibe, ibra, ödeme, terkin, takas gibi borcu sona erdiren her çeşit yol)

Zamanaşımı ile iptal; Takibe ilişkin son işlem tarihinden itibaren borcun tabi olduğu zamanaşımı süresi geçirilirse takibin iptali istenebilir. Yani takibin kesinleşmesinden sonra dosya işleminden kaldırılır, yenileme dilekçesi verilmez ve zamanaşımı süresi geçirilirse bu yola gidilir.

II. İcra Takibinin Taliki

1) Alacaklı borçluya mühlet verirse

Takibin iptaline karar verilirse takip durur. Bu kararın kesinleşmesi ile takip düşer. İlamlı icrada bunun karşılığı, icranın geri bırakılmasıdır.

&. MAL BEYANI

Borçlunun borca yetecek miktardaki, kendi elindeki veya 3. kişilerdeki hak ve alacaklarını icra müdürlüğüne bildirmesidir.

Mal beyanında bulunmamak haczin yapılmasına etki etmez. Mal beyanında bulunmak borçlu açısından bir yükümlülüktür.

Gerçeğe aykırı olarak mal beyanında bulunmanın cezası ise 3 aydan 1 yıla kadardır. Mal beyanında bulunmayan 3 aya kadar tazyik hapsi cezası verilebilir. Bu cezaları İcra Mahkemesi verir.

&. HACİZ**A. GENEL BİLGİLER**

Takibin kesinleşmesinden sonra borçlunun borca yetecek kadar mal, alacak ve haklarına icra müdürü tarafından hukuken el konması işlemidir.

Haczi alacaklı talep edebileceği gibi vekili de talep edebilir, vekilin haczin kaldırılmasını talep edebilmesi için vekaletnamesinde özel yetkisinin bulunması gerekir. (HMK 74)

Haciz, ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl içinde talep edilmez ise dosya işlemiden kaldırılır. Ancak itirazın iptali davası veya itirazın kaldırılması talebi devam ederken yada taraflar arasında taksitlendirme sözleşmesi mevcutsa bu süre işlemez. İşlemiden kaldırılan bir dosya her zaman yenilenebilir, fakat bu arada alacağın zamanaşımı geçmiş ise icra takibinin zamanaşımı nedeniyle iptali talep edilebilir.

Haciz işlemini kural olarak takibin yapıldığı icra dairesi gerçekleştirir. Ancak haczedilecek mal icra dairesinin yetki çevresi dışındaysa ve sicile kayıtlı bir mal veya üçüncü kişideki hak veya alacak yahut maaş, ücret haczi olmadığı sürece istinabe usulünden yararlanılır.

İcra müdürü haciz talep edilmesinden itibaren 3 gün içinde haciz işlemlerini yerine getirir. İcra müdürü haciz işlemini gerçekleştirirken borçluya karşı cebir kullanma yetkisi, kilitli yerleri çilingir marifetiyle açtırma yetkisi bulunmaktadır. Ayrıca bu yetki kapsamında kolluk güçlerine ve muhtara emir ve talimat verebilme yetkisi bulunmaktadır.

İcra müdürünün düzenlediği haciz tutanağı, borçlunun hacze kabil hiçbir malı bulunmadığını gösterir ise bu **kesin aciz vesikası** hükmündedir. Bu tutanak borçlunun kısmi malı bulunduğunu gösterir ise bu **geçici aciz vesikası** hükmündedir.

Haciz işleminin borçlunun yokluğunda gerçekleştirilmesi halinde zorunlu olmamakla birlikte, haciz tutanağının bir örneği borçluya tebliğ edilir (103 davetiyesi) ve 3 gün içinde diyeceklerini icra dairesine bildirmeleri istenir.

Haciz çeşitleri;

- **İhtiyati Haciz:** Rehinle teminat altına alınmamış para alacaklarında, geçici bir hukuki koruma sağlar ve kural olarak kesin hacze dönüşmedikçe alacaklıya satış isteme yetkisi vermez.
- **Geçici Haciz:** İtirazın geçici kaldırılması üzerine söz konusu olur ve kural olarak kesin hacze dönüşmedikçe alacaklıya satış isteme yetkisi vermez.
- **Kesin Haciz:** Takip kesinleştikten sonra söz konusu olur.
- **İlave Haciz:** Hacze iştirak halinde haczedilen malın tutarı alacaklıların toplam alacağını karşılamaya yetmeyecek durumda olması halinde söz konusu olur ve talep gerekir.
- **Tamamlama haczi:** Paraların paylaşılması aşamasında, haczedilen malların tutarı bütün alacaklıların alacağını karşılamaya yetmeyecek durumda olması halinde söz konusu olur ve icra müdürü tarafından kendiliğinden (re'sen) gerçekleştirilir.

B. HACİZDE TERTİP

İcra Müdürünün haczi yaparken uyması gereken sıradır. İcra müdürünün bu ilkeye aykırı davranışlarına karşı 7 gün içinde şikayet yoluna başvurulabilir. İcra Müdürü bu ilkeye göre alacaklı açısından satılması ve muhafazası en kolay, yokluğu borçluya en az yük teşkil eden maldan hacze başlamalıdır.

1) Önce çekişmesiz mallar

Taşınır mallar

Taşınmaz mallar

2) Sonra çekişmeli mallar

Taşınır mallar

Taşınmaz mallar

C. HACZİN KONUSU

I. Taşınır Malların Haczi

Haczedilen taşınır mal para, kıymetli evrak veya kıymetli bir maden ise bu tür malların haczinin icra müdürü tarafından fiilen mala el konulması suretiyle gerçekleştirilir(m.88).

Bu tür malların borçluya yada bir üçüncü kişiye yed' i emin olarak bırakılması mümkün değildir ve icra müdürünün bu malları bizzat saklama yükümlülüğü bulunur(m.9).

Kıymetli eşyaların dışındaki mallarda icra müdürünün mala fiilen el koyması gerekmez ve tutanak üzerinden haciz işlemi gerçekleştirilebilir.

II. Taşınmaz Malların Haczi

Taşınmaz malların haczi tapu siciline şerh düşülmesi suretiyle gerçekleştirilir. İcra müdürü ayrıca taşınmaza haciz işlemi gerçekleştirildikten sonra durumu taşınmazın içerisinde kiracı olanlara bildirir ve bundan sonraki kira bedellerini icra dairesine ödemeleri emredilir(m.92).

Taşınmazın haczi onun bütünleyici parçalarını ve eklentilerini de kapsar. Bütünleyici parçanın taşınmazdan ayrı olarak haczedilmesi mümkün değilken, eklentilerin kural olarak ayrıca haczedilmesi mümkündür. Ancak taşınmaz rehni kapsamı içerisine alınmış eklenti, ana taşınmazdan ayrı olarak haczedilemez.

Gemi siciline kayıtlı gemiler taşınmaz hükmündedir.

III. Yetişmemiş Mahsullerin Haczi

Taşınmaz malların haczedilmesi onun hasılatlarının da haczedildiği anlamına gelir. Ancak yetişmemiş mahsuller istisnai olarak yetiştigi topraktan ayrı olarak haczedilebilir. Bu durum mahsullerin taşınmazın malikine ait olmasında da, ayrı kişiye ait olmasında da uygulanabilir. Yetişmemiş mahsuller yetiştirme zamanından en evvel iki ay önce haczedilebilir. Ayrıca yetişmemiş mahsuller yetiştirmeden önce ancak borçlunun muvafakati ile satılabilir.

IV. Üçüncü Kişilerdeki Mal ve Alacakların Haczi

İcra ve iflas kanunu 89. maddeye göre borçlunun, üçüncü kişi elinde olan mal ve alacakları haciz ihbarnamesi gönderilmesi suretiyle haczedilir ve başka icra dairesinin yetki alanı içerisine girse bile istinabe usulünden yararlanılmaz.

Haciz ihbarnamesi, borçlunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bir tüzel kişinin veya müessesenin şubesine veya tüm şubelerini kapsayacak şekilde merkezine tebliğ edilir. Haciz ihbarnamesinin tebliğ edildiği merkez, tüm şubeleri veya birimlerini kapsayacak şekilde beyanda bulunmakla yükümlüdür.

- Haciz İhbarnamesi; Üçüncü kişiye bu ihbarnamede gösterilen borca haciz konulduğu ve üçüncü kişinin bu borcu icra dairesine ödemesi gerektiği, eğer ihbarname bir mala ilişkin ise bunu icra dairesine teslim etmesi gerektiği aksi halde bedelini ödemek zorunda kalacağı ihbar edilir. Üçüncü kişi buna 7 gün içinde itiraz edebilir, borcu ödeyebilir ya da malı teslim edebilir yahut sessiz kalabilir. İtiraz edilmesi halinde ikinci ihbarname gönderilemez.
- Haczi İhbarnamesi; Üçüncü kişi birinci haciz ihbarnamesine itiraz etmediği takdirde yani sessiz kaldığı takdirde kendisine ikinci ihbarname gönderilir ve kendisine 7 gün itiraz süresi tekrardan verilir. Üçüncü kişi birinci ihbarnamedeki aynı haklara sahiptir.
- Haczi İhbarnamesi; Üçüncü kişi ikinci haciz ihbarnamesine itiraz etmezse, üçüncü haciz ihbarnamesi gönderilebilir. Bu üçüncü haciz ihbarnamesinde 15 gün içinde borcu ödemesi veya malı teslim etmesi ya da aynı süre içerisinde menfi tespit davası açması gerektiği ve açtığına dair belgeyi 20 gün içinde icra dairesine sunması gerektiği bildirilir.

Bu menfi tespit davası, normal menfi tespit davasından farklı olarak belirli bir süreye tabidir ve maktu harca tabidir. Bu dava sonunda davayı kaybeden alacaklı normal menfi tespit davasından farklı olarak tazminata mahkum edilmez ancak üçüncü kişi %20'den aşağı olmayan tazminata mahkum edilebilir.

Bu menfi tespit davası, ya takibin yapıldığı yerde ya da üçüncü kişinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. Bu özelliğiyle de normal menfi tespit davasından ayrılır. Aynı zamanda normal menfi tespit davasında ispat yükü davalı alacaklıya ait iken bu davada ispat yükü davacı üçüncü kişi üzerindedir.

Bu menfi tespit davası maktu harca tabi iken normal menfi tespit davası nispi harca tabidir.

D. HACZEDİLMEZLİK**I. Tamamı Haczedilemeyen Mal ve Haklar****a. Maddi hukuka göre tamamı haczedilemeyen mal ve haklar**

Maddi hukuka göre başkasına devri yasak olan mal ve haklar haczedilemez. Buradaki devir yasağı kanundan doğmalıdır, tarafların kendi arasında yaptığı devredilmezlik sözleşmeleri bu durumu etkilemez. Ör; Münhasıran şahsa bağlı haklar, manevi tazminat talepleri, ana babanın çocuk malları üzerinde kullanım hakkı, şahsa bağlı intifa hakkı, ölünceye kadar bakılma alacaklısının hakkı, kanundan doğan ön alım hakkı, oturma hakkı (sükna hakkı) gibi.

b. İİK m 82'ye göre tamamı haczedilemeyen mal ve haklar

- Devlet malları haczedilemez,
- Ekonomik faaliyeti, sermayesinden ziyade bedenî çalışmasına dayanan borçlunun mesleğini sürdürebilmesi için gerekli olan her türlü eşya,
- Para, kıymetli evrak, altın, gümüş, değerli taş, antika veya süs eşyası gibi kıymetli şeyler hariç olmak üzere, borçlu ve aynı çatı altında yaşayan aile bireyleri için lüzumlu eşya; aynı amaçla kullanılan eşyanın birden fazla olması durumunda bunlardan biri,
- Borçlu çiftçi ise çift arazisi, çift hayvanları, tarımda kullanılan nakil vasıtaları ve teferruatı. Borçlu bir sanat veya meslek sahibi ise sanat veya mesleki için gerekli olan aletleri ve kitapları haczedilemez ,
- Borçlu ile ailesinin idaresi için gerekli ise, borçlunun seçeceği bir süt veren mandası veya ineği veya 3 keçi veya koyunu ile bunların 3 aylık yem ve yataklığı haczedilemez ,
- Borçlunun ve ailesinin iki aylık yiyecek ve yakacağı ve borçlu çiftçi ise ayrıca gelecek mahsul için gerekli olan tohumluğu haczedilemez ,
- Borçlu bağ, bahçe veya meyve veya sebze yetiştiricisi ise kendisinin veya ailesinin geçinmeleri için zorunlu olan bağ, bahçe ve bu sanat için gerekli olan alet ve edevat haczedilemez,
- BK m 510 gereği haczolunmamak üzere tesis edilmiş olan kaydı hayatla iratlar haczedilemez

- Memleketin ordu ve zabıta hizmetlerinden malul olanlara bağlanan emekli maaşları ile bu hizmetlerin ifası sebebiyle ailelerine bağlanan maaşlar ve ordunun hava ve deniz mensuplarına verilen uçuş ve dalış tazminatları haczedilemez
- Bir yardımlaşma sandığı veya derneği tarafından hastalık, zaruret ve ölüm gibi hallerde bağlanan maaşlar haczedilemez
- Vücut veya sıhhat üzerine ika edilen zararlar için tazminat olarak zarar görenin kendisine veya ailesine toptan veya irat şeklinde verilen veya verilmesi gereken paralar haczedilemez
- Borçlunun haline münasip evi
- Öğrenci burslar

İcra memuru, haczi talep edilen mal veya hakların haczinin caiz olup olmadığını değerlendirir ve talebin kabulüne veya reddine karar verir.

c. Özel kanunlara göre tamamı haczedilemeyen mal ve haklar

- Telekomünikasyon hizmetleri ile ilgili abone ve kullanıcılara tesis edilmiş numara ve hatlara ait intifa ve kullanım hakları haczedilemez
- Sosyal güvenlik kurumunca bağlanmış emekli maaşları haczedilemez
- Sendika malları haczedilemez
- Vatani hizmet tertibinden bağlanan aylıklar haczedilemez
- Yola çıkmaya hazır bir gemi haczedilemez

II. Kısmen Haczedilemeyen Mal ve Haklar

- İntifa Hakkı ve hasılatları
- İlama bağlı olmayan nafakalar (Tedbir nafakası)
- (İlama bağlı nafakaların tamamı haczedilemez, Yoksulluk, yardım, iştirak nafakası)
- Maaşlar ve Ücretler (İİK 83'e göre kural olarak en az 1/4'ü, ancak İş k.35'e göre işçi maaşlarının en çok 1/4'ü haczedilebilir)

E. HACZE İŞTİRAK

I. ADİ İŞTİRAK

Kanunun 100. maddesinde sayılan şartları taşıyan alacaklı, satılan malın tutarı icra veznesine girinceye kadar hacze iştirak edebilir. Şartları;

1. Takip yapılmış olmalı ve kesinleşerek haciz yapma yetkisi gelmiş olmalı (Her türlü takip olabilir ancak rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takipler olamaz)

2. Öncelik (İlk takip ilamsız takip ise iştirak edecek alacaklının alacağı iştirak edeceği dosyanın takip tarihinden önce doğmalı, ilk takip ilamlı takip ise alacaklının alacağı iştirak edeceği dosyanın dayandığı davanın tarihinden önce doğmalı)

3. Belge ile ispat

- Resmi dairelerin ve yetkili makamların yetkileri dahilinde ve usulüne göre verdikleri makbuz veya belgeler
- Resmi ya da tarih ve imzası tasdikli bir senet(onaylama veya düzenleme biçiminde noter senedi)
- Takip veya davadan önce alınmış ilam
- Aciz belgesi

Görüldüğü gibi bu belgeler hep resmi niteliklidir. Dolayısıyla imzası borçlu tarafından ikrar edilmiş adi bir senet hacze iştirak imkanı vermez.

II. İMTİYAZLI İŞTİRAK

Hacze imtiyazlı iştirak edebilecekler;

- **Borçlunun eşi**
- **Borçlunun çocukları**
- **Borçlunun veli, vasi ve kayyımlıktan doğan borçları**
- **Ölünceye kadar bakma alacaklısı**
- **Nafaka alacaklısı** (kötü niyetli olmamak şartıyla her zaman iştirak edebilir) Bu usulde de yine satılan malın bedeli vezneye girinceye kadar iştirak edilebilir.

F. HACİZDE İSTİHKAK PROSEDÜRÜ

İstihkak davası ile borçlunun borcu için haczedilen malın, iddia edildiği gibi üçüncü kişiye ait olup olmadığının incelenerek mal üzerindeki haczin caiz olup olmadığına karar verilecektir. Amaç malın asıl malikinin tespiti değil, uyuşmazlığın icra takibi bakımından çözümüdür. Üç şekli vardır; mal borçluda ise, mal borçlu ile üçüncü kişide birlikte ise, mal üçüncü kişide ise. İlk ikisinde prosedür aynı, diğerinde ise ayrıdır.

I. Mal Borçluda (yada borçlu ile üçüncü kişide birlikte) ise İstihkak;

- Malın haczedildiğini öğrenen borçlu veya 3. kişi öğrendiği tarihten itibaren 7 gün içinde istihkak iddiasında bulunmalıdır.
- İcra müdürü bu iddiayı alacaklı ve borçluya bildirecektir.
- 3 gün içinde itiraz edilmez ise mal 3. kişinin iddia ettiği hak ile birlikte işlem görür.
- İtiraz edilirse icra müdürü dosyayı derhal icra mahkemesine gönderir, İcra Mahkemesi takibin durmasına veya devamına karar verir.
- Üçüncü kişi İcra Mahkemesinin bu kararından kendisine tefhim veya tebliğinden itibaren 7 gün içerisinde İcra Mahkemesinde istihkak davası açabilir. Bu süre içerisinde dava açılmazsa üçüncü kişi istihkak iddiasından vazgeçmiş sayılır. Davacı: 3.Kişi; Davalı: alacaklıdır.

II. Mal Üçüncü kişi elinde ise İstihkak;

- Haczedilen şey, borçlunun elinde olmayıp da üzerinde mülkiyet veya diğer bir ayni hak iddia eden üçüncü kişi nezdinde bulunursa, bu kişi yedieminliği kabul ettiği takdirde bu mal muhafaza altına alınmaz.
- 3. kişi istihkak iddiasında bulunur.
- İcra Müdürü alacaklıya istihkak davası açması için 7 gün süre verir. Alacaklı bu sürenin verilmesini beklemeden de dava açabilir.
- Alacaklı dava açmazsa istihkak iddiasını kabul etmiş sayılır, açarsa mahkeme karar verir. Bu süre boyunca malın satışı yapılamaz.
- Davacı: Alacaklı; Davalı:3.Kişidir.

İSTİHKAK DAVASI

Davacı: Prosedürün durumuna göre alacaklı veya üçüncü kişi

Davalı: Prosedürün durumuna göre üçüncü kişi veya alacaklı

Görevli Mahkeme: İcra mahkemesi

Yetkili Mahkeme: Takibin yapıldığı yer ya da Hacizli malın bulunduğu yer

Süresi: Prosedürün durumuna göre 7 gün.

İspat Yükü: Üçüncü kişinin üzerinde. (ispat açısından özel düzenleme mevcuttur)

İstihkak davası genel hükümlere göre incelenir ve basit yargılama usulüne tabidir. Bu davada ispat açısından özel bir düzenleme mevcuttur. Üçüncü kişi malı ne surette edindiğinin yanında, malın hangi hukuki sebeple borçlunun elinde bulunduğunu ispat etmesi gerekir.

Bu davada icra mahkemesi diğer işlerinden farklı olarak, her türlü delille değerlendirme yapar ve dolayısıyla verdiği karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder. Mahkemenin bu konuda verdiği kararlar hakkında yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilebilir.

İstihkak davası sonuçlanmadan, takibin ertelenmesine karar verilmediği durumlarda, mal satılıp paraya çevrilmiş ise dava bedel üzerinden devam eder.

İstihkak davası devam ederken mal hakkında satış isteme süresi işlemez. Dava devam ederken haciz kalkarsa dava konusuz kalır.

İstihkak davasının konusu oluşturan haklar oluşturur;

Kuvvetlendirilmiş kişisel haklar

Alacaklar

Sınırlı ayni haklar

Mülkiyet

Davanın reddi: Mahkemenin bu kararı ile haciz kesinleşir. Daha önce takibin ertelenmesine karar verilmiş ise bu dava dolayısıyla alınması geciken miktarın %20'sinden aşağı olmayan tazminata üçüncü kişi mahkum edilir. (talep konusu öğretide tartışmalı)

Davanın kabulü: Davanın kabulü halinde üçüncü kişinin iddiası yönünde karar verilir. Üçüncü kişi lehine, alacaklı kötü niyetli olması şartıyla alacaklı %15'den aşağı olmayan tazminata mahkum edilir.

G. HACİZDE TAKSİTLENDİRME**I. Hacizden Önce Taksitle Ödeme**

- Kanunda açıkça düzenlenmemiştir ancak, İİK m. 78 ve 340'dan çıkarılır.
- Alacaklı ile borçlunun anlaşması ön şarttır.
- Dolayısı ile de alacaklının mutlaka kabulü gerekmektedir.
- Taraflar taksit sözleşmesinin içeriğini dilediği gibi düzenleme yetkisine sahiptir.
- Yapılmış olan taksit sözleşmesi devam ettiği sürece haciz isteme süreleri işlemez.
- Borçlu bu taksit sözleşmesinin hükümlerine uymuyorsa 340.maddeye göre cezalandırılır.

II. Hacizden Sonra Taksitle Ödeme;

- Kabul olmasa bile kanundaki şartlar varsa borçlu borcunu taksitle ödeyebilir.
- Bu durumda alacaklının kabulü aranmaz. Ancak bu kabulün aranmadığı durum borçlunun borcu 111. maddedeki şartlar çerçevesinde ödemesi halindedir. Yoksa bu şartlar dışında bir taksitlendirme için yine alacaklının kabulü gerekmektedir.

111. maddedeki şartlar;

- Borçlunun borca yetecek kadar malı haczedilmiş olmalıdır.
- Taksitlendirme talebi satış talebinden önce gerçekleşmelidir.
- Her taksit borcun 1/4' ünden az olmamalıdır.
- İlk taksit peşin kalanı 3 ay içinde ödenmelidir.

&. SATIŞ (PARAYA ÇEVİRME)

Haciz işlemi gerçekleştirilmiş olan mallar kural olarak talep üzerine satılır. Satış alacaklı veya borçlu tarafından talep edilebilir.

Ancak icra müdürü bazı durumlarda malın satışını re'sen gerçekleştirebilir;

- Haczedilen malın kıymeti süratle düşen yahut muhafazası zor veya masraflı bir mal ise re'sen satış yapılabilir,
- Tamamlama hacziyle haczedilmiş malların satışı da re'sen yapılabilir,
- İcra müdürü tamamlayıcı ihaleyi de yine re'sen gerçekleştirebilir.

Satış talebinin şarta bağlanması mümkün değildir. Satılacak mallar icra dairesinin yetki çevresinin dışında ise istinabe suretiyle malların satışı gerçekleştirilebilir. Satış talep eden kişinin masrafları peşin olarak vermesi gerekir.

Hacizli taşınır malların satışının 6 ay, taşınmaz malların satışının 1 yıl içinde talep edilmesi gerekir aksi halde hacizler kalkar.

Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya icra müdürü tarafından verilecek karar gereği gerekli gider onbeş gün içinde depo edilmezse veya talep geri alınıp da kanuni müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar. Hacizli malın satılması yönündeki talep bir defa geri alınabilir.

Haczin kalkmasına sebebiyet veren alacaklı o mala yönelik olarak, haczin konulması ve muhafazası gibi tüm giderlerden sorumlu olur.

Ancak aşağıdaki durumlar mevcut ise satış isteme süreleri işlemez;

- Alacaklı ile borçlu arasında taksitlendirme sözleşmesi mevcutsa,
- İstihkak davası sırasında,
- Geçici haciz ve ihtiyati haciz kesin hacze dönüşene kadar.

Taşınır Malların Satılması

Talepten itibaren 2 ay içinde satışı gerçekleştirilir, ancak bu icra organı için öngörülen bir süre olduğundan düzenleyici niteliktedir yani süresinden sonra yapılsa da işlem geçerli olur.

Satışta ilk aşama ilan aşamasıdır ve taşınır satışlarında ilan, satışın uygun süre önce yapılır. Bu ilanın tirajı 50.000'in üzerinde yurt çapında dağıtılan bir gazete ile yapılması gerekir. Bu ilanın örneğinin ilgililere tebliğ edilmesi zorunlu değildir.

Satış ilanı elektronik ortamda da yapılır.

İlandan sonra artırma şartnamesi aşamasına geçilir ve bir artırma şartnamesi düzenlenir. Artırma şartnamesi satışın ne surette yapılacağını gösterir, malın özelliklerini belirtir ve artırma şartnamesinin taşınmazlarda olduğu gibi açık bulundurulması zorunlu değildir.

Taşınırlarda mükellefiyetler listesi düzenlenmesi zorunlu değildir.

Artırmaya iştirak etmek isteyenlerin teminat göstermesi zorunlu değildir.

Satışın Usulü

Açık artırmaya elektronik ortamda teklif verme yoluyla başlanır. Elektronik ortamda teklif verme, birinci ihale tarihinden on gün önce başlar, ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer; ikinci ihalede ise elektronik ortamda teklif verme birinci ihaleden sonraki beşinci gün başlar, en az on gün sonrası için belirlenecek ikinci ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer. Elektronik ortamda verilecek teklifler haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisinden az olamaz; teklif vermeden önce, haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde yirmisi nispetinde teminat gösterilmesi zorunludur. Satışa çıkarılan taşınır üzerinde hakkı olan alacaklının alacağı yukarıdaki fıkra yazılı oranda ise artırmaya iştiraki halinde ayrıca pey akçesi ve teminat aranmaz

Birinci ve ikinci ihale icra memuru tarafından, ilanda belirlenen yer, gün ve saatte, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlatılır. Satışa çıkarılan mal üç defa bağırıldıktan sonra, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif değerlendirilerek, en çok artırana ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaştırılması masraflarını aşması gerekir.

Birinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı miktara ulaşılmazsa satış icra memuru tarafından geri bırakılır.

İkinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse satış talebi düşer.

Taşınmazdan farklı olarak birinci artırmada en yüksek teklifi veren kişi, ikinci artırmaya katılmazsa herhangi bir sorumluluk taşımaz yani teklifle bağlılığı söz konusu değildir.

Birinci veya ikinci artırmada ihaleyi alan kişiye, icra müdürü bedeli getirmesi için en fazla 7 gün süre verir. Verilen bu süre içinde bedel alıcı tarafından getirilmezse ihale icra müdürü tarafından re'sen iptal edilir. Bu durumda bağlı yetki söz konusudur ve takdiri bile bulunmaz ihaleyi iptal etmek zorundadır.

İhale bedel ödenmemesi sebebiyle iptal edilirse, yerine tamamlayıcı ihale yapılır.

Tamamlayıcı ihale sonunda mal daha aşağı bir fiyatla satılmak zorunda kalındıysa, ihalenin iptaline sebep olan; fazladan oluşan satış giderleri, aşağı bedelle satıldığı için arada oluşan farktan temerrüt faizi ile sorumlu olur.

Hacizli bir taşınmazın pazarlık ise satılması mümkün değildir. Ancak hacizli taşınırıların bazı durumlarda pazarlıkla satılması mümkündür.

Pazarlık Usulü Satış

- Rayici bulunan mal veya kıymetli evrakin, piyasadaki rayici teklif edilirse.
- Artırma sırasında maden kıymetini bulmamış mala kıymet değeri teklif edilirse.
- Kıymeti süratle düşen mal, malın muhafazası zor ya da çok masraflı ise.
- Malın değeri belirli bedelin altındaysa.
- Bütün ilgililer isterse taşınırıları için pazarlıkla satışa gidilebilir.

Taşınmaz Malın Satılması

Talepten itibaren 3 ay içinde satışı gerçekleştirilir ancak bu icra organı için öngörülen bir süre olduğundan düzenleyici niteliktedir yani süresinden sonra yapılsa da işlem geçerli olur.

Satışta ilk aşama ilan aşamasıdır ve taşınmaz satışlarında ilan, satışın yapılacağı tarihten en az 1 ay önce yapılır. Bu ilanın tirajı 50.000'in üzerinde yurt çapında dağıtılan bir gazete ile yapılması gerekir. Bu ilanın örneğinin borçlu, alacaklı ve tapuda kayıtlı ilgililere tebliğ edilmesi yasal bir zorunluluktur.

İlanın birer sureti borçluya ve alacaklıya ve taşınmazın tapu siciline kayıtlı bulunan ilgililerinin tapuda kayıtlı adresleri varsa bu adreslerine tebliğ olunur. Adresin tapuda kayıtlı olmaması hâlinde, varsa adres kayıt sistemindeki adresleri tebligat adresleri olarak kabul edilir. Bunların dışında ayrıca adres tahkiki yapılmaz, gazetede veya elektronik ortamda yapılan satış ilanı tebligat yerine geçer.

Satış ilanı elektronik ortamda da yapılır.

İlan, birinci ihale tarihinden en az bir ay önce yapılır. İlan edilen metnin esasa müessir olmayan maddi hatalar nedeniyle tekrarlanması gerektiğinde, ihale tarihi değiştirilmeksizin hata ilanen düzeltilir. Ancak bu düzeltme ilanının tarihi ile ihale tarihi arasında yedi günden az zaman kalmış ise daha önce ilan edilen günden yedi iş günü sonrası için tespit edilecek günde satış yapılacağı düzeltme ilanında belirtilir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez.

İlandan sonra artırma şartnamesi aşamasına geçilir ve bir artırma şartnamesi düzenlenir. Artırma şartnamesi satışın ne surette yapılacağını gösterir, malın özelliklerini belirtir ve artırma şartnamesi artırmadan önce 10 gün süreyle icra dairesinde açık bulundurulur.

Şartnameye, artırmaya iştirak edeceklerin taşınmazın tahmin edilen kıymetinin yüzde yirmisi nispetinde pey akçesi veya milli bir bankanın teminat mektubunu tevdi etmeleri, elektronik ortamda teklif vererek artırmaya katılacakların teminat göstermeleri gerektiği ve elektronik ortamda teklif vermeye ilişkin hususlar yazılır.

Ayrıca artırma şartnamesinin ayrılmaz bir parçası niteliğinde mükellefiyetler listesi düzenlenir. Bu mükellefiyetler listesi alacaklılara ve borçluya tebliğ edilir ve itiraz için 3 günlük süre verilir. İtiraz edilmesi halinde bu itiraz hak sahibine bildirilir ve kendisine 7 gün süre verilir istihkak davası açması için ve bu durumların sonucuna göre mükellefiyetler listesi kesinleşir. Bu özel bir istihkak davası türüdür.

Artırma şartnamesi ve onun ayrılmaz cüz'ü niteliğindeki mükellefiyetler listesi alıcılar açısından tapu sicili hükmündedir. Dolayısıyla tapu sicilindeki hususların herkesçe bilindiği kesin karinesinin bir istisnası niteliğindedir. Örneğin tapu sicilinde bulunan bir husus bunlar içerisine kaydedilmedi ve alıcı malı bu özelliklere göre satın aldı, artık bu haktan arındırılmış olarak almış olur.

Artırmaya iştirak etmek isteyenlerin malın muayyen bedelinin en az % 20'si oranında teminat göstermesi zorunludur.

Satışın Usulü

Yapılacak ilana, satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, tahmin edilen kıymeti, bulunduğu yer; birinci ve ikinci ihalenin yapılacağı yer, gün ve saat; artırmaya iştirak edeceklerin haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde yirmisi nispetinde pey akçesi veya milli bir bankanın teminat mektubunu tevdi etmeleri gerektiği; diğer bilgilerin nereden ve ne suretle öğrenilebileceği hususları yazılır. Ayrıca, ipotek sahibi alacaklılarla diğer ilgililerin taşınmaz üzerindeki haklarını, hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleri ile onbeş gün içinde icra dairesine bildirmeleri gerektiği yazılır; aksi halde, hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça, satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları da ilave edilir. Bu ihtar irtifak hakkı sahiplerine de yapılır.

Açık artırmaya elektronik ortamda teklif verme yoluyla başlanır. Elektronik ortamda teklif verme, birinci ihale tarihinden yirmi gün önce başlar, ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer; ikinci ihalede ise elektronik ortamda teklif verme birinci ihaleden sonraki beşinci gün başlar, en az yirmi gün sonrası için belirlenecek ikinci ihalenin tamamlanacağı günden önceki gün sonunda sona erer. Elektronik ortamda verilecek teklifler haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde ellisinden az olamaz; teklif vermeden önce, haczedilen malın tahmin edilen kıymetinin yüzde yirmisi nispetinde teminat gösterilmesi zorunludur. Satışa çıkarılan taşınır üzerinde hakkı olan alacaklının alacağı yukarıdaki fıkra yazılı oranda ise artırmaya iştiraki halinde ayrıca pey akçesi ve teminat aranmaz.

Birinci ve ikinci ihale icra memuru tarafından, ilanda belirlenen yer, gün ve saatte, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlatılır. Taşınmaz üç defa bağırıldıktan sonra, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif de değerlendirilerek, en çok artırana ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaşılması masraflarını aşması gerekir.

Birinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı miktara ulaşılmazsa satış icra memuru tarafından geri bırakılır.

İkinci ihalede, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse satış talebi düşer.

İhale bedel ödenmemesi sebebiyle iptal edilirse, yerine tamamlayıcı ihale yapılır.

Tamamlayıcı ihale sonunda mal daha aşağı bir fiyatla satılmak zorunda kalındıysa, ihalenin iptaline sebep olan; fazladan oluşan satış giderleri, aşağı bedelle satıldığı için arada oluşan farktan temerrüt faizi ile sorumlu olur.

Kıymet takdiri

İcra müdürü malın muayyen bedelini belirleyebilmek için bir kıymet takdiri yaptırır. Düzenlenen kıymet takdiri ilgililere tebliğ edilir ve ilgililer buna karşı 7 gün içinde icra mahkemesinde şikayet yoluyla başvurulabilir. Başvuruda masrafın da peşin verilmesi gerekir aksi halde talep başka inceleme yapılmadan reddedilir. İcra mahkemesinin yapacağı bu ikinci kıymet takdiri kesindir.

Kesinleşmiş kıymet takdiri hakkında 2 yıl geçmedikçe yeniden kıymet takdiri istenemez. Ancak önemli imar değişiklikleri veya doğal afet durumlarında 2 yıl geçmeden de yapılabilir.

Yetkisiz mahkemeden talep edilmesi halinde, mahkeme 10 gün içinde yetkisizlik kararı verilir ve bu karar kesindir.

İHALENİN FESHİ

Nedenleri

- Artırmaya hazırlık döneminde usulsüzlük yapılması.
- Bizzat ihalenin yapılmasında usulsüzlük yapılması.
- İhaleye fesat karıştırılması.
- Alıcının malın esaslı niteliklerinde hataya düşürülmesi.

İhalenin feshi İcra Mahkemesinden şikayet yoluyla istenir. Yetkili mahkeme satışı gerçekleştiren icra dairesinin bağlı bulunduğu icra mahkemesidir. İhalenin feshi talebinde bulunulurken görevsiz veya yetkisiz mahkemeden talep edilmesi halinde, Mahkeme 10 gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verir ve bu karar kesin karardır.

İhalenin feshi talepleri her türlü delille değerlendirilebilir ve dolayısıyla verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil eder. İhalenin feshi talepleri hakkında verilen kararlar hakkında yargılamanın yenilenmesi yoluna gidilebilir.

İhalenin feshi talebi ihale tarihinden itibaren 7 gün içinde ileri sürülür. Ancak ihaleye fesat karıştırılması, malın esaslı niteliklerinde hataya düşülmesi ve satış ilanının tebliğ edilmemesi halinde öğrenmeden itibaren 7 gün içinde herhalde ihale tarihinden itibaren en geç 1 yıl içinde ileri sürülmesi gerekir.

İhalenin Feshini İsteyebilecekler:

- Satış isteyen alacaklı
- Borçlu
- Pey sürerek ihaleye katılanlar
- Tapu sicilineki ilgililer

İhalenin feshini talep eden alacaklı bir hakkının zarara uğradığını ispata mecburdur.

İhalenin feshi talep edildiğinde mahkeme 20 günü geçmemek üzere bir duruşma günü verir ve taraflar gelmese bile kararını verir. İşin esastan reddedilmesi halinde talep eden ihale bedelinin %10'u oranında para cezasına mahkum edilir.

PARALARIN PAYLAŞTIRILMASI

Alacakların Ödenme Sırası:

- Devletin malın aynından kaynaklanan kamu alacakları (ör: gümrük, emlak vergisi)
- Rehinli malın muhafaza giderleri, satış giderleri - gemi alacaklısı hakkı
- Rehinli alacaklar
- İmtiyazlı alacaklar:

a) 1.sıra

aa) İşçi alacakları

bb) Nafaka alacakları

cc) İşverenin bazı borçları

b) 2.sıra—> Velayet ve vesayetten doğan alacaklar

c) 3.sıra—> Özel kanunlardan doğan imtiyazlı alacaklar

- İmtiyazsız alacaklar.

Sıra Cetveline Karşı Başvuru Yolları

1. Sıra Cetveline Karşı Şikayet

- Sıra cetveli açık değilse,
- İİK'na aykırı ise,
- Kendi sırasına karşı çıkıyorsa;

Alacaklı veya borçlu 7 gün içinde İcra Mahkemesine başvurup şikayet edebilir.

2. Sıra Cetveline Karşı İtiraz davası

- Maddi hukuk bakımından aykırılık
- Başkasının sırasına
- Başkasının alacağına
- Kendi alacağına karşıysa;

7 gün içinde Genel Mahkemeye sadece alacaklı başvurabilir.

BORÇ ÖDEMEDEN ACİZ BELGESİ

Takip sonunda alacağını tamamen veya kısmen alamayan alacaklıya re'sen düzenlenerek verilen belgedir. Aciz belgesi ücretsiz ve takip sonunda verilir. Ayrıca İcra dairesinde tutulan bir sicile kaydedilir ve bu sicil alenidir.

Geçici Aciz Belgesi: Haciz sırasında borçlunun borca yetecek kadar malının bulunmadığı anlaşılırsa, bunun tespitini yapan haciz tutanağı geçici aciz belgesi niteliğindedir. **Geçici aciz vesikasının tek sonucu tasarrufun iptali davasını açabilme yetkisi vermesidir.**

Kesin Aciz Belgesi: Bu takip sonunda verilebileceği gibi haciz tutanağı ile de sahip olmak mümkündür. Eğer hacze kabil hiçbir malın bulunmadığı haciz tutanağı ile tespit edilmiş ise kesin aciz vesikası niteliğindedir. Diğer yol ise takip sonunda alacak borcun tamamen ya da kısmen karşılamıyor ise bu belge verilir.

Takip Hukuku Bakımından Sonuçları:

- Borç ikrarı içeren belgedir ve itirazın kesin kaldırılmasını sağlar. Çünkü 68. madde anlamında resmi dairelerin usulü dairesinde verdiği belgelerdendir.
- Alacaklı bu belgeye dayanarak Tasarrufun İptali Davasını açabilir.

- Bir başka hacze iştirak imkanı verir.
- Alacaklı, borçluya karşı 1 yıl içerisinde yeniden takip yapmak isterse yeniden ödeme emri göndermesine gerek yoktur.

Maddi Hukuk Bakımından Sonuçları:

- Bu belgeye bağlı alacak 20 yıl geçmekle zamanaşımına uğrar.
- Borcun aciz belgesine bağlanması borcun yenilendiği anlamına gelmez.
- Aciz vesikasına bağlı alacak için faiz istenemez. (Ancak müşterek borçlular ve kefillerden faiz istenebilir, onlar da borçluya rücu edemezler)

Aciz vesikası Adalet Bakanlığınca belirlenen o ilde bir icra dairesinde tutulan özel bir sicile kaydedilir.

Bu sicilden terkin sebepleri;

- Tüm borcun ödenmesi,
- İcra takibi batıl ise,
- İcra takibi iptal edilirse,
- Borçlu olmadığı bir mahkeme kararıyla anlaşılırsa,
- Alacaklı talebini geri alırsa.

KAMBIYO SENETLERİNE ÖZGÜ HACİZ YOLUYLA TAKİP

Kambiyo senetlerinin tedavül kabiliyetini korumak amacıyla takip hukuku içerisinde buna yönelik hükümler getirilmiştir. Elinde kambiyo senedi bulunan bir alacaklının bu takip türüne başvurması zorunlu olmamakla beraber, takibin ilerlemesi açısından daha hızlandırıcı hükümler bulunması sebebiyle bu yola başvurması daha avantajlı bir durum yaratmaktadır.

Kambiyo senetleri Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen çek, bono ve poliçedir.

Alacaklının alacağı kambiyo senedine bağlı ve aynı zamanda rehinle güvence altına alınmış olsa dahi, doğrudan bu yola başvurabilmesi mümkündür.

TAKİP TALEBİ

Takip talebinde bulunması gereken kayıtlara ilişkin genel haciz yoluyla takibe ilişkin hükümler uygulanır. Yetkili icra dairesi İİK m.50'de yapılan atıf gereği HMK' daki genel hükümlere göre belirlenir. Senet üzerinde birden fazla borçlu bulunması durumunda,

alacaklıya karşı hepsi müteselsil olarak sorumludur. Takip talebini alan icra müdürü aşağıdaki hususları re'sen gözetmek zorundadır;

- Senedin aslını,
- Senedin senet niteliğini,
- Senedin vadesini,
- Alacaklının takip yetkisini,
- Borçlunun senet içerisinde yer aldığını,
- Protesto(müracaat borçluları açısından)

Bu hususların gözetilmemesi halinde, borçlu bunu şikayet yoluyla ileri sürer ve senedin aslının bulunmadığı ve vadesinin gelmediği durumlarda şikayet süresi 7 gündür. Diğer hallerde şikayet 5 gün içinde ileri sürülebilir.

ÖDEME EMRİ

İcra Müdürü, takip talebini aldıktan sonra derhal bir ödeme emri gönderir. Tebligat kanunlarında belirtilen usullere göre gönderilir. Ödeme emrinde bulunması gereken kayıtlar;

- Takip talebindeki kayıtlar aynen aktarılır,
- Borcun ve takip masraflarının on gün içinde ödeme emrinde yazılı olan icra dairesine ait banka hesabına ödenmesi ihtarı,
- Ödeme emrine 5 gün içinde itiraz edilebileceği, 10 gün içinde mal beyanında bulunması ihtarı,
- İcra müdürünün imzası.

Ödeme emri, borçlu sayısından bir fazla sayıda düzenlenir ve kambiyo senedinin örneği ve varsa protesto evrakının bir örneği borçluya tebliğ edilir. Ödeme emrinin bir nüshası da dosyasına konulur. Nüshalar arasında fark bulunması halinde borçludaki esas alınır.

ÖDEME EMRİNE İTİRAZ

Borçlu ödeme emrine itirazını yazılı olarak 5 gün içinde İcra Mahkemesi'ne bildirir. Bu takip türünde yapılan itiraz satıştan başka hiçbir işlemi kendiliğinden durdurmaz. Borçlu

borca veya imzaya itiraz edebilir. İcra Mahkemesi, duruşmadan önce itirazın ciddi olduğu kanaatine varırsa takibi geçici olarak durdurabilir.

Borçlu bu takip usulünde de İcra Mahkemesi'nde, ödeme emrine karşı bildirdiği itiraz sebepleriyle bağlıdır ve gecikmiş itiraz hükümleri bu takip usulünde de uygulanabilir. İtirazı İcra Mahkemesi inceler ancak bu bir dava niteliğinde değildir.

Bu takip türünde genel haciz yolundan farklı olarak borçlu, borca itiraz edecek ise itiraz sebeplerini bildirmeye mecburdur.

İmzaya itiraz ve incelenmesi;

Borçlunun imzaya itiraz etmesi halinde genel haciz yolundaki inceleme usulü burada da aynen uygulanır.

Yapılan inceleme sonunda imzanın borçluya ait olmadığı anlaşılırsa, daha önce durma kararı verilmiş ise takip durmaya devam eder, alacaklı **takip konusu bedelin %20'sinden aşağı olmayan tazminata kötü niyetli veya ağır kusurlu olmak** kaydıyla mahkum edilir. Ayrıca takip konusu bedelin %10'u oranında para cezasına mahkum edilir.

Yapılan inceleme sonunda imzanın borçluya ait olduğu anlaşılırsa, itirazın reddine karar verir. Ayrıca daha önce takip geçici olarak durdurulmuşsa borçlu takip konusu bedelin %20'sinden aşağı olmayan tazminata ve %10 oranında para cezasına mahkum edilir.

Alacaklı veya borçlu aleyhine olan karara rağmen genel mahkemelerde dava açmışlarsa hükmedilen tazminatlar ve para cezalarının tahsili bu davaların sonuna kadar ertelenir.

Borca itiraz ve incelenmesi;

Borçlu borca itiraz etmiş ise bu durumda mahkeme itirazı yine duruşmalı olarak inceler ve tarafları 30 gün içinde duruşmaya çağırır.

Yapılan inceleme sonunda itirazlar yerinde görülürse, daha önce takip durdurulmuş ise durmaya devam eder. Ayrıca alacaklı kötü niyetli veya ağır kusurlu olmak şartıyla %20'den aşağı olmayan tazminata mahkum edilir.

Yapılan inceleme sonunda itirazlar yerinde görülmez ise, daha önce takip durdurulmuş ise kaldığı yerden devam eder. Ayrıca borçlu %20'den aşağı olmayan tazminata mahkum edilir.

Alacaklı veya borçlu aleyhine olan karara rağmen genel mahkemelerde dava açmışlarsa hükmedilen tazminatlar ve para cezalarının tahsili bu davaların sonuna kadar ertelenir.

İLAMLİ İCRA

Alacaklının elinde ilam veya ilam niteliğinde bir belge bulunması halinde bu takip usulüne başvurulabilir. İlamsız icra takipleri sadece para ve teminat alacakları için başvurulabilecek bir yol iken, bu takip türünde böyle bir sınırlama mevcut değildir. Ayrıca konusu para ve teminat olan alacaklar içinde alacaklı önce mahkemeye başvurup bir ilam alarak bu yola başvurulabilir.

İlamlar

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na göre mahkemelerin nihai kararlarının onaylı suretlerine ilam denir. Hukuk mahkemelerinin eda hükmü içeren kararları, ceza mahkemelerinin ve idare mahkemelerinin kararları, Sayıştay ilamları, hakem kararları ilam olarak değerlendirilir ve ilamlı icraya konu edilebilir.

İlam niteliğindeki belgeler

- Mahkeme içi sulhler
- Mahkeme huzurundaki kabuller ve icrai nitelikteki feragatlar
- Temyiz kefaletnameleri
- İcra dairesindeki kefaletler
- Kayıtsız şartsız para borcu içeren düzenleme biçimindeki noter senetleri

Ayrıca bu belgelerin dışında Avukatlık Kanunu ve Noterler Kanunu gibi birçok özel kanunda ilam niteliğinde belgelere yer verilmiştir.

Kesinleşmeden İcra edilemeyecek ilamlar

- Taşınmaz üzerindeki ayni hakka ilişkin ilamlar,
- Aile ve kişiler hukukuna ilişkin ilamlar,

İstisnası: Nafaka ilamları kesinleşmeden icraya konulabilir.

- Sayıştay ilamları,
- Yabancı mahkeme kararlarının tanınması ve tenfizine ilişkin ilamlar,
- Türk Ticaret Kanununa göre tescil ve tescile itiraza ilişkin kararlar,
- Ceza mahkemelerinin yargılama giderlerine ilişkin ilamları,
- Menfi tespit davasında borçlu lehine verilen tazminata ilişkin ilamlar.

Hakem kararları kesinleşmeden icra edilemeyecek hükümler arasındayken, 6100 sayılı yeni Hukuk Muhakemeleri Kanununun 439. maddesi gereği artık kesinleşmeden icra edilebilir hale gelmiştir.

İcranın durdurulması

Kesinleşmeden icra edilemeyecek ilamların dışındaki ilamlar hakkında, ilamlı icra takibi başlatılması halinde, hükmün temyiz edilmiş olması icrasını durdurmayacaktır. Borçlunun icrayı durdurabilmek için Yargıtay'dan icranın durdurulması kararı alması gerekir. Bunun için;

- Borçlu öncelikle ilk derece mahkemesinin kararını temyiz etmeli ve icranın durdurulmasını talep etmelidir,
- Daha sonra icra dairesine başvurarak teminat karşılığında, Yargıtay'dan icranın durdurulmasına ilişkin karar getirinceye kadar kendisine uygun bir süre verilmesini(mehil vesikası) talep eder,
- İcra dairesinin vermiş olduğu süre içerisinde Yargıtay bir karar vermemiş ise, icra dairesi yeniden bir süre verir.
- Yargıtay acele bir şekilde dosya üzerinden karar verir ve talebi reddederse takip kaldığı yerden devam eder, talebin kabulü halinde hükmün icrası, Yargıtay'ın temyiz incelemesinin sonuna kadar ertelenir.

Nafaka ilamları hakkında teminat karşılığında dahi icranın durdurulması kararı verilmez.

İcranın iadesi

Kesinleşmeden icra edilebilecek bir ilam temyiz edilmiş, başlatılmış olan icra takibinde de icranın durdurulması kararı verilmemiş ise, hüküm icra edildikten sonra da üst mahkeme tarafından bozulursa, başvurulacak yol icra dairesinden icranın eski hale iadesidir.

Tabi burada Yargıtay'ın hükmü bozmuş olması icrayı durdurur, bu bozma kararının aynı zamanda şekli anlamda borçlu lehine kesinleşmesi ile icra edilenlerin eski hale iadesi gündeme gelir. Eski hale iade için ayrıca bir mahkeme kararına ihtiyaç yoktur.

Aynı zamanda eski hale iadede iyi niyetli üçüncü kişilerin hak kazanımları korunur.

İcranın Geri Bırakılması

İstenebileceği yerler;

- Temyize gidilirse Yargıtay'dan istenir.
- Yargılamanın yenilenmesi istenirse bunu inceleyen mahkemeden istenir. Ayrıca İcra Mahkemesinden de istenebilir.

İcra mahkemesinden istenebilmesi için;

- Borcun itfa edilmesi,
- Borcun zamanaşımına uğraması,
- Alacaklının borçluya süre vermesi gerekir

İcra emrinin tebliğinden önceki durumlar

Bu sebepler icra emrinin tebliğinden önce gerçekleşirse icra emrinin tebliğinden itibaren 7 gün içinde bu yola başvurulabilir. İcra emrinin tebliğinden önce gerçekleşen bu durumların ileri sürülmesi, ilamsız icradaki itirazla benzerlik göstermektedir.

İcra mahkemesine başvuran borçlunun elinde, **yetkili mercilerce düzenlenmiş veya onaylanmış ya da icra dairesinde, mahkeme önünde veya icra mahkemesinde ikrar edilmiş** olan belgelerle ispat edilir. Zamanaşımının ileri sürülmesi halinde belge zorunluluğu bulunmaz.

İcra emrinin tebliğinden sonraki durumlar

Bu sebepler icra emrinin tebliğinden sonra gerçekleşirse süresiz olarak bu yola başvurulabilir. İcra emrinin tebliğinden sonra gerçekleşen bu durumların ileri sürülmesi, ilamsız icradaki icra takibinin iptali ve taliki ile benzerlik göstermektedir.

İcra mahkemesine başvuran borçlunun elinde, **noterlikçe düzenlenmiş veya onaylanmış belge veya icra tutanağı** ile ispat edilir. Zamanaşımının ileri sürülmesi halinde belge zorunluluğu bulunmaz.

REHNİN PARAYA ÇEVİRİLMESİ YOLU İLE TAKİP

Alacak rehinle güvence altına alınmış ise, önce rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Bu kural gereği rehin paraya çevrilmeden haciz veya iflas yoluyla takip yapılamaz. Ancak bu kurala bazı istisnalar getirilmiştir;

- Alacak Kambyo senedine bağlı ise alacaklı rehni paraya çevirmeden de doğrudan haciz veya iflas yoluyla takip yapılabilir.

- İpotekle temin edilmiş taksit ve yıllık faiz alacakları için rehin paraya çevrilmeden doğrudan haciz veya iflas yoluna başvurulabilir.
- Sermaye Piyasası Kanunu'nda tanımlanan konut finansmanından kaynaklanan rehinle temin edilmiş alacaklar ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nın rehinle temin edilmiş alacakların takibinde, rehin paraya çevrilmeden doğrudan haciz veya iflas yoluyla takip yapılabilir.

Alacak rehinle ve aynı zamanda **adi kefalet** ile güvence altına alınmış ise rehin paraya çevrilmeden doğrudan haciz veya iflas yollarına başvurulamaz. Ancak asıl borçlu iflas etmişse veya hakkında aciz vesikası düzenlenmiş ise doğrudan haciz veya iflas yoluna başvurulabilir.

Alacak rehinle ve aynı zamanda **müteselsil kefalet** ile güvence altına alınmış ise rehin paraya çevrilmeden de doğrudan haciz veya iflas yollarına başvurulabilir. Ancak rehin konusu malı kefilin kendisi veya bir üçüncü kişi getirmiş ise rehin paraya çevrilmeden doğrudan haciz veya iflas yollarına başvurulamaz.

Rehin Sayılan Haklar

İpotek, ipotekli borç senedi, irat senedi, gemi ipoteği , taşınmaz yükü, eklenti üzerindeki rehinler, teslim bağı taşınır rehni, ticari işletme rehni, hapis hakkı, alacak ve öteki haklar üzerindeki rehinler, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapma imkanı verir.

Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip

Gönderilen ödeme emrinde borçluya **7 gün içinde varsa itirazlarını** ileri sürmesi gerektiği ya da **15 gün içinde borcu ödemesi** gerektiği bildirilir. Verilen süre içerisinde borçlu rehin hakkına itiraz etmezse rehin hakkını kabul etmiş sayılır. Sadece rehin hakkına itiraz ettiği takdirde alacaklının takibe haciz yoluyla devam edebilme hakkı bulunur. Takibe haciz yoluyla devam edilmesi halinde borçluya mal beyanında bulunması için 7 gün süre verilir.

Ödeme emrine itirazda genel haciz yolundaki durumlar aynen uygulanır. Borçlu ödeme emrine itiraz etmez veya itirazı iptal edilir yahut kaldırılırsa 1 yıl içinde rehinli malın satışı istenebilir.

Taşınır rehninin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip

Alacak veya rehin hakkı yada ikisi birden ilam yada ilam niteliğinde bir belgeye bağlıysa, alacaklı bu takip türüne başvurabilir. Gönderilecek ödeme emrinde borçluya **7 gün**

içinde borcu ödemediği yahut icranın geri bırakılması kararı getirmediği takdirde rehin konusu malın satılacağı bildirilir.

İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamsız takip

Alacaklının elinde ilamlı takip yoluna başvurma imkanı veren belgelerden biri mevcut değilse ve özellikle üst sınır ipoteği mevcutsa yani ipotek ilerde doğacak veya doğması muhtemel bir alacak için tesis edilmiş ise bu takip türüne başvurabilir.

Borçluya gönderilecek ödeme emrinde, borçlunun varsa **7 gün içinde itirazlarını** ileri sürmesi gerektiği, yoksa **30 gün içinde borcu ödemesi**, aksi takdirde taşınmazın paraya çevrileceği kendisine ihtar edilir.

Borçlu bu takipte taşınırlardan farklı olarak rehin hakkına itiraz edemez, çünkü tapuda resmi şekilde tesis edilmiştir. Ayrıca ipotekle temin edilmiş alacaklar için zamanaşımı işlemeyeceğinden zamanaşımı itirazında da bulunulamaz.

İpoteğin paraya çevrilmesi yoluyla ilamlı takip

Alacak veya rehin hakkı yada ikisi birden ilam veya ilam niteliğinde bir belgeye bağlıysa yahut alacaklı kredi vermeye yetkili kuruluş ve elinde 150/1 maddesi anlamında belge bulunan alacaklı ise, bu yola başvurulabilir ve borçluya gönderilen icra emrine rağmen **7 gün içinde borcu ödemez** veya icranın geri bırakılması kararı getirmez ise rehin paraya çevrilir.

İpotek akit tablosu kayıtsız ve şartsız para borcu ikrarı içeriyorsa yine bu yola başvurulabilir ve borçluya gönderilen icra emrine rağmen **30 gün içinde borcu ödemez** veya icranın geri bırakılması kararı getirilmez ise rehin paraya çevrilir.

Rehin Açığı Belgesi

Geçici Rehin Açığı Belgesi

Takip devam ederken rehin konusu malın alacağı karşılamayacağı anlaşılırsa, alacaklının talebi üzerine kendisine bir geçici rehin açığı belgesi düzenlenerek verilir. Bu belge borçlunun aciz haline düştüğünü göstermez ve borçlunun diğer malları üzerine haciz işlemi gerçekleştirilebilir. Ancak bu belge dayalı olarak haczetmiş olduğu malların satışını, açık kesin açığa dönüşmedikçe gerçekleştiremez.

Kesin Rehin Açığı Belgesi

Takip sonunda rehin konusu mal alacaklıların alacağını tamamen veya kısmen karşılamazsa kesin rehin açığı belgesi düzenlenir. Bu belge borçlunun aciz haline düştüğünü göstermez.

- Rehinle karşılanmayan kısım için haciz veya iflas yoluyla takip yapılabilir.
- Borç ikrarını içerir, itirazın kesin kaldırılmasında kullanılabilir.
- Borçluya karşı 1 yıl içinde takip yapılırsa yeniden ödeme emrinin tebliğine gerek yoktur. (Bu 1 yıllık süre satış yapılamamış ise artırma gününden, satış yapılmış ise satışın kesinleştiği tarihten başlar)
- Hacze iştirak imkanı verir.

Rehin açığı belgesi borç ödemededen aciz belgesi niteliğinde değildir, dolayısıyla buna dayanarak iptal davası açılmaz.

İHTİYATİ HACİZ

İhtiyati haciz, para alacaklarına ilişkin olarak alacaklının devam eden bir takibinin veya ilerde başlatmayı düşündüğü bir takibinin sonucunu güvenceye almak için başvuruabileceği bir hukuki koruma tedbiridir.

Sadece bir para alacağı için bu yola başvurulabilir. Bu yola başvurabilmek için alacağın rehinle teminat altına alınmamış olması gerekmektedir. Bu konuda kanunda sadece rehinden bahsedilmiştir, dolayısıyla rehin dışında bir şekilde teminat altına alınmış alacak için bu yola başvurmada engel yoktur. Önce rehin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapma zorunluluğunun istisnaları burada da işlerlik kazanır. Aynı zamanda ticari işletme rehni ile güvence altına alınan alacaklarda yine bu yola başvurmada bir engel bulunmaz (TİRK m. 14).

Yetkili mahkeme genel hükümlere göre belirlenmektedir. Görevli mahkeme genel mahkemelerdir. Ancak konkordato mühletinin kaldırılması halinde teminat aranmaksızın re'sen İcra Mahkemesi tarafından verilir.

İhtiyati haciz alacaklıya satış isteme yetkisi vermez. Dolayısıyla ihtiyati haciz, kesin hacze dönüşmedikçe mallar satılamaz. Ancak kıymeti süratle düşen veya muhafazası zor yahut masraflı bir mal ise ihtiyati hacizli olsa bile satılabilir.

İhtiyati haciz kararı verilebilmesi için teminat verilmesine karar verilir. Ancak alacaklı Devletse veya adli yardımdan yararlanan bir alacaklı ise yahut alacağı ilama bağlıysa teminat aranmaz. Alacaklının alacağı ilam niteliğinde bir belgeye bağlıysa teminat arayıp aramamak mahkemenin takdirindedir.

Normal hacizlerden farklı olarak ihtiyati haczi ifa eden icra memuru, ihtiyati haciz tutanağı düzenler ve bu tutanağın bir örneğini haciz sırasında hazır bulunmayan alacaklıya ve borçluya 3 gün içinde tebliğ eder. Normal hacizde ise haciz tutanağı değil haciz tutanağını incelemeleri için davet gönderilir (m.103).

İhtiyati haciz alacaklıya bir rüçhan hakkı tanımaz.

Vadesi gelmiş alacaklar(muaccel)

Teminat dışında bir şart aranmaz.

Vadesi gelmemiş alacaklar(müeccel)

Vadesi gelmemiş alacaklarda ihtiyati haciz kararı verilebilmesi için; borçlunun belirli bir yerleşim yerinin olmaması, borçlunun taahhütlerinden kurtulmak maksadıyla mallarını gizlemesi, kaçırması veya kaçırmaya hazırlanması yahut kaçması veya da alacaklının haklarını ihlal eden hileli işlemlerde bulunması şartı aranır. İhtiyati haciz sebeplerini değerlendirirken yaklaşık ispat aranır.

İhtiyati haciz talep edildiği takdirde mahkeme bu talebi basit yargılama usulüne göre inceleyip karara bağlar (HMK 316). Borçlunun yokluğunda karar verilebileceği gibi mahkeme borçluyu dinleyerek de kararını verebilir. Mahkeme inceleme sonunda talebin reddine veya kabulüne karar verir.

Karara itiraz ve kanun yolu

Mahkeme ihtiyati haciz talebinin reddine karar verirse, bu karara karşı doğrudan kanun yoluna gidilebileceği gibi kesin bir hüküm teşkil etmediğinden daha sonra tekrar talep edilebilir.

Mahkeme ihtiyati haciz talebinin kabulüne karar verirse, bu karar ancak borçlu dinlenerek karar verilmiş ise doğrudan kanun yoluna götürülebilir aksi halde doğrudan kanun yoluna gidilemez. Borçlu karar verilirken dinlenmemiş olmak, üçüncü kişi de karardan etkilenmiş olmak şartıyla bu karara itiraz edebilirler.

Borçlu ifa sırasında hazır olduğu durumlarda haczin gerçekleştirildiği, hazır olmadığı durumlarda haciz tutanağının tebliğ edildiği, üçüncü kişinin de haczi öğrendiği tarihten itibaren 7 gün içinde bu karara itiraz edebilirler.

İhtiyati haciz gerçekleştirilmesi halinde borçlu veya üçüncü kişi teminat karşılığında malların kendilerine yed'i emin olarak bırakılmasını talep edebilirler.

İtiraz sebepleri sınırlıdır, **borçlu mahkemenin yetkisine, teminata ve sebeplere itiraz edebilirken, üçüncü kişi mahkemenin yetkisi dışındaki diğer sebeplere dayanarak itiraz edebilir.**

İtiraz sonunda mahkemece verilmiş kabul veya ret kararları kanun yoluna götürülebilir.

İhtiyati haciz kararının 10 gün içinde ifasının talep edilmesi gerekir, aksi halde ihtiyati haciz kararı kendiliğinden hükümsüz kalır.

İhtiyati Haczin Tamamlama Merasimi

Davadan veya takipten önce ihtiyati haciz kararı alınmışsa;

Haczin tatbikinden, yokluğunda yapılmış ise tutanağın tebliğinden itibaren 7 gün içinde alacaklı dava açmaz veya takip yapmazsa ihtiyati haciz düşer.

Davadan veya takipten sonra ihtiyati haciz kararı alınışsa;

Davadan sonra: Esas hakkında mahkeme kararının tebliğinden itibaren 1 ay içinde ilamlı takip yapılmazsa ihtiyati haciz düşer.

Takipten sonra: Borçlu Ödeme emrine itiraz etmezse kesinleşir. Borçlu itiraz ederse ve itirazın tebliğinden itibaren alacaklı 7 gün içinde kaldırma veya iptal yoluna gitmezse İhtiyati haciz düşer.

İtirazın iptali ve kaldırılması yoluna gidilirse ve kabul edilirse İhtiyati Haciz kesinleşir. Red edilirse takipte ihtiyati hacizde düşer. Redden sonra alacaklı 7 gün içinde dava açmalıdır.

İhtiyati Hacizden Kaynaklanan Tazminat Davası (1 yıllık zamanaşımı)

- İhtiyati haciz kararı uygulanmış olmalı(sadece karar almak yetmez),
- Alacaklı haksız çıkmış olmalı,

- Borçlu veya 3.kişi zarar görmüş olmalı,
- Zararla haksız fiil arasında uygun illiyet bağı bulunmalı.
- Bu davada kusur aranmaz ve tam ispat şartı aranmaz ayrıca duruşmasız karar verilebilir.

İFLAS HUKUKU

İflas hukukunda, icra hukukundan farklı olarak borçlunun karşısında bir veya birkaç alacaklısı değil, tüm alacaklıları mevcuttur. Borçlunun iflasına karar verilmesi halinde tüm malvarlığı alacaklılarının alacağının ödenmesi amacıyla tasfiye edilir. Borçlunun alacaklılarından birinin talebi üzerine iflasına karar verilmesi halinde, diğer alacaklıların ayrıca takip yapmasına gerek yoktur ve hepsi alacağını alabilme imkanına kavuşur.

Tüm borçluların icra yoluyla takip edilmesi mümkünken, sadece iflasa tabi borçlular iflas yoluyla takip edilebilir.

İflas, takipli(dolaylı) ve takipsiz(doğrudan) olmak üzere iki türü bulunmaktadır.

I- İflas Tabi Olan Kişiler

- Tacirler
- Tacir gibi sorumlu olanlar
- Ticareti terk eden tacir, ilandan itibaren 1 yıl daha iflasa tabidir.
- Sermaye şirketleri
- Kollektif şirket ve komandit şirket ortaklarının iflası istenebilir. Ancak komandit şirketlerde komanditer ortağın iflası ancak taahhütlerini yerine getirmezse istenebilir.
- Bankacılık kanununa göre verdikleri kararlarla bankayı zarara uğratan yönetici ve denetçilerinin de iflası istenebilir.
- Konkordatosu tasdik olmayan ve mühleti kaldırılan veya projesi tamamen feshedilen
- Donatma İştiraki
- Amacına ulaşmak için ticari işletme işleten dernek (Kamuya yararlı dernekler hariç)

II- İflasın Organları

İflasın resmi organları; Yargıtay'ın ilgili dairesi, Ticaret Mahkemesi, İcra Mahkemesi, İcra dairesi ve İflas Dairesidir. Özel organları ise; İflas İdaresi, İflas Bürosu, 1. ve 2. Alacaklılar Toplanmasıdır.

İflas organlarından özel iflas organlarının tümünün işlemleri hakkında şikayet yolu açık olmasına rağmen, resmi organlardan sadece İcra ve İflas Dairesinin işlemlerine karşı şikayet yoluna gidilebilir.

Takipli iflas halinde, adi tasfiye kararı verilmemesi halinde özel iflas organlarının hiçbirisi oluşmaz.

İFLAS YOLLARI

A) GENEL İFLAS YOLU İLE TAKİP

İflasa tabi kişilerin, her türlü para veya teminat borçları için bu yola başvurulabilmesi mümkündür. Kamu alacakları içinde kişinin genel iflas yoluyla takip edilebilmesi mümkündür.

Rehinle teminat altına alınmış alacaklar için önce rehnin paraya çevrilmesi yoluna başvurma zorunluluğu burada da geçerlidir.

Genel iflas yoluyla takiplerde de yine genel haciz yolunda olduğu gibi alacaklının alacağının bir belgeye bağlı olması gerekmemektedir. Belge bulunması halinde de belgenin niteliği önem arz etmez.

Bu süreç öncelikle, alacaklının icra dairesine başvurması ve takip talebinde bulunması ile başlar. Yetkili icra dairesi borçlunun muamele merkezi yerindeki icra dairesidir. Ancak buradaki yetki kamu düzenine ilişkin olmadığı için icra müdürünün yetkiyi re'sen gözetmesi mümkün değildir. Ayrıca tarafların yetki sözleşmesi yapmasında herhangi bir engel bulunmaz.

Alacaklının bu talebi üzerine borçluya 3 gün içinde bir ödeme emri düzenlenerek gönderilir. Ödeme emrinde borçlunun 7 gün içinde itirazı varsa ileri sürmesi aksi halde borcu ödemesi gerektiği bildirilir. Borçlu verilen süre içerisinde itiraz etmez ve borcu da ödemez ise takip kesinleşir.

Genel haciz yolundan farklı olarak bu yolda itiraz edip etmemesinin takip bakımından bir önemi yoktur ve sadece iflas davasındaki yargılama süreci ile ilgilidir.

İFLAS DAVASI

Davacı: Alacaklı

Davalı: Borçlu

Görevli Mahkeme: Asliye Ticaret Mahkemesi

Yetkili Mahkeme: Borçlunun muamele merkezi(Kamu düzenine ilişkin kesin yetki)

Süresi: Ödeme emrinin borçluya tebliğinden itibaren 1 yıl

Borçlu gönderilen ödeme emrine itiraz etse de, etmese de; alacaklının bu yola başvurmak suretiyle borçlunun iflasına karar verilmesini talep etmesi gerekir. Bu durumda itiraz sadece davanın görülme şeklini değiştirir. İtiraz icra dairesine dilekçe ile yapılır.

Bu davada yetki kamu düzenine ilişkin kesin yetki hali olması nedeniyle mahkeme yetkiyi re'sen gözetir. Taraflar da yetki itirazını yargılamanın her aşamasında ileri sürebilir. Ayrıca tarafların yetki sözleşmesi yapması da mümkün değildir.

İflas davası basit yargılama usulüne göre incelenip karara bağlanır. Adli tatil içerisinde devam edilebilecek bir davadır.

İflasa karar verilinceye kadar alacaklı iflas davasını geri alabilir ancak bu durumda borçlunun rızası gerekir. Geri alınmış bir iflas talebi 1 ay geçmedikçe yeniden ileri sürülemez.

Borçlu ödeme emrine itiraz etmemiş ise; Borçlu gönderilen ödeme emrine itiraz etmemiş ise takip kesinleşmiştir. Alacaklı bu durumda mahkemeden muhafaza tedbirine karar verilmesini talep etmesi halinde, mahkeme bu kararı vermek zorundadır. Ayrıca defter tutma muhafaza tedbiri dışındaki muhafaza tedbirleri açısından da teminat aranmaz.

Gönderilen ödeme emrine borçlu itiraz etmediği için takip kesinleşmiştir, dolayısıyla mahkemenin esasa ilişkin incelemesi gereken bir husus bulunmamaktadır. Mahkeme bu durumda iflas talebini ilan eder ve alacaklılara itiraz etmeleri ve iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürmeleri için 15 gün süre verir.

Borçlu ödeme emrine itiraz etmiş ise; Borçlu ödeme emrine itiraz etmiş ise, alacaklı borçlunun itirazının kaldırılarak iflasına karar verilmesi talebi ile bu yola başvurur. Alacaklı bu durumda mahkemeden muhafaza tedbirine hükmedilmesini talep etse bile bu husus mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Ayrıca muhafaza tedbirine karar verilmesi halinde, defter tutma muhafaza tedbiri dışındaki muhafaza tedbirleri açısından teminat şarttır.

Gönderilen ödeme emrine itiraz edildiği için mahkemenin önce borçlunun itirazının kaldırılması talebini ele alması gerekir. Borçlunun itirazının kaldırılması halinde bu icra mahkemesindeki itirazın kaldırılmasından farklı olarak kesin hüküm teşkil eder. İtirazın kaldırılması halinde artık iflas talebi ele alınır. Mahkeme iflas talebi aşamasına geçince bu talebi ilan eder ve alacaklılara itiraz etmeleri ve iflası gerektiren bir hal bulunmadığını ileri sürmeleri için 15 gün süre verir.

Her iki durumda da iflas talebinin ilan edilmesi üzerine alacaklılar itiraz etmez veya ileri sürdükleri itirazlar yerinde görülmez ise borçluya bir **depo kararı** verilir ve tüm borcu

masraf ve faizleriyle birlikte 7 gün içinde mahkeme veznesine depo etmediği takdirde iflasına karar verileceğini ihtar eder.

Borçlunun depo kararının gereğini yerine getirmemesi ve alacaklının da birinci alacaklılar toplantısına kadar oluşacak giderleri yatırmaması halinde mahkeme borçlunun iflasına karar verir.

İflas Kararının Özellikleri;

- İflas kararı verme anı gün, saat, dakika olarak kaydedilir.
- İflas kararı verilmesiyle iflas açılmış olur.
- İflas kararı tebliğinden itibaren 10 gün içinde temyiz edilebilir.
- İflas kararının hüküm ve sonuçlarını meydana getirmesi için kesinleşmesi gerekmez. Ancak kesinleşmeden iki işlem yapılamaz;
 - 2. Alacaklılar toplantısı yapılamaz.
 - Masa malları satılamaz.
- İflasa karar verilmesinden sonra bu davadan feragat edilemez.(Feragat normalde hüküm kesinleşinceye kadar)

İFLASIN SONUÇLARI

A) İflas masasının teşkili

Masaya dahil olacak ve olmayacak mallar:

- İflasın açılması ile müflisin haczi kabil tüm mal ve hakları iflas masasını teşkil eder. Kısmen haczedilebilecek nitelikteki mallar bu oranda masaya dahil olur.
- İflasın kapanmasına kadar müflisin kişisel çalışmasına dayanmayan gelirleri de iflas masasına dahil edilir. Ancak şahsi çalışması sonucu elde edeceği mal ve haklar masaya dahil edilmez.
- Müflisin borcunun temini amacıyla üçüncü kişilerin vermiş olduğu rehinli mallar iflas masasına dahil edilmez. İflasın açılması, müflisin teminatsız borçlarını muaccel hale getireceği gibi rehnedilmiş **taşınırları ile teminat** altına alınmış borçları da muaccel hale getirir. Ancak müflisin taşınmazları ile teminat altına alınmış borçlarını muaccel hale getirmez.

- Müflisin üçüncü kişinin borcunu temin etmek için vermiş olduğu rehinler iflas masasına dahil edilir.
- İhtiyaten haczedilmiş, geçici olarak haczedilmiş ve iflas açıldığı tarihte henüz paraya çevrilmemiş olan hacizli mallarda masaya dahil edilir. Haczedilmiş mallar paraya çevrilmiş yahut haczedilen şeyler para ise masaya dahil edilmez.

Masadan çıkartılabilecek mallar :

- İflas açılmadan önce, sırf bedeli tahsil amacıyla verilmiş emre veya hamiline yazılı senetleri devreden kişi senedi müflisin masasından geri isteyebilir.
- Müflis başkasına ait bir malı satın da, bedelini iflastan önce tahsil etmemiş ise, malın sahibi olan kişi bu mal için yapılan masrafları masaya ödemek kaydıyla, malı satın alan kişide bulunan alacağın kendisine temlik edilmesini ya da satılan şeyin bedeli masaya ödenmiş ise bu bedelin kendisine verilmesini isteyebilir. Müflis başkasına ait malı satın bedelini tahsil etmiş ve bu bedeli mal sahibine vermeden iflas etmiş ise, malın sahibi artık kendisini masaya alacaklı olarak kaydettirir.
- Müflise satılıp gönderilmiş olduğu halde, iflasın açılmasından önce müflisin eline geçmemiş olan mallar, masa tarafından bedeli ödenmiş olmadıkça, satıcı tarafından masadan geri istenebilir. Bu durumda satışın başka yerden yapılmış ve malın müflisin eline geçmemiş olması gerekir. Aynı zamanda bu malların iflasın ilanından önce taşıma senedi, varant, makbuz senedi, konişmento gibi emtiayı temsil eden bir senede bağlı olarak bir üçüncü kişiye satılmamış veya rehnedilmemiş olması gerekir.

B) İptal davası açma hakkı

İflasın açılmasından sonra, borçlunun üçüncü kişilerle yaptığı tasarrufların iptalini dava etme hakkı iflas idaresine geçer. Ancak alacaklıların, iptal davasını açmakta yarar görmemeleri halinde, 2. alacaklılar toplantısında verecekleri bir karar ile bu davayı açma yetkisini isteyen alacaklıya devredebilirler bu durumda **alacaklının elinde aciz vesikası da aranmaz.**

C) Müflisin tasarruf yetkisine etkisi

İflasın açılması ile müflisin, masa malları üzerindeki her türlü tasarrufu, iflas alacaklılarına karşı hükümsüzdür. İflas kararının ilanından sonra üçüncü kişilerin iyi niyeti korunmaz. Ancak iflasın açılması ile ilanı arasında kalan sürede üçüncü kişilerin iyi niyeti bazı durumlarda korunur.

- İflasın açılması ile ilanı arasında kalan sürede, taşıma senedi, konişmento, makbuz senedi, varant gibi emtiayı temsil eden bir senet ile üçüncü kişiye devredilen veya rehnedilen mallar geri istenemez.
- İflasın açılması ile ilanı arasında kalan süre içinde borçluya yapılan iyi niyetli ödemelerde borçlu borcundan kurtulur.
- İflasın açılmadan evvel müflis tarafından keşide edilmiş emre yazılı bir senet veya üzerine keşide edilmiş bir poliçenin, vadesi iflasın açılması ile ilanı arasındaki sürece rastlar ve ödenmediği takdirde üçüncü bir kişiye rücu hakkı bulunan hamile ödenen para geri alınamaz ve iyi niyeti korunur.

D) Takiplere etkisi

İflasın açılması ile **müflis aleyhine başlatılan** takipler durur ve iflas kararının kesinleşmesi ile hepsi düşer. Ancak;

- Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler,
- Kiralananın ilamsız tahliyesi yoluyla takipler,
- Çocuk teslimi ve çocukla kişisel münasebet kurulmasına yönelik ilamlı takipler bu karardan etkilenmez.

E) Davalara etkisi

İflasın açılması ile iflas masasına giren mal ve haklara ilişkin hukuk davaları 2. alacaklılar toplantısından 10 gün sonrasına kadar durur. Bu süreye kadar durmasının sebebi artık davalara müflis adına iflas idaresinin devam edecek olmasıdır. Dolayısıyla bu süreç zarfında bu davalara devam edilip edilmeyeceğinin kararını alacaklılar bu toplantıda vereceklerdir. Ancak;

- Acele davalar,
- Şeref ve haysiyete saldırıdan kaynaklı davalar,
- Cismani zarardan kaynaklı tazminat davaları,
- Aile ve şahıs hukukuna ilişkin davalar (ör;boşanma, nafaka, soy bağının reddi, babalık)
- Ceza davaları,
- Tahliye davaları gibi davalar bu karardan etkilenmez.

F) Kamu Hukuku Bakımından Etkileri

- Zararları için makul sebepler gösteremezse
- Evinin masrafları haddinden fazla ise
- Kumar, bahis veya borsada yüklü para sarfetmişse
- Kanunun emrettiği defterleri hiç veya gereği gibi tutmamışsa
- Mevcudu ve alacaklarından çok fazla bedelle senet imzalamış ise
- İflas takibi sırasında mahkeme, iflas dairesi veya iflas idaresi tarafından gereken durumda çağırıldığı halde gelmemiş ise
- İşlerini terkederek kaçmış ise
- Önceki konkordato şartlarını yerine getirmeden yeniden iflasına hükmedilmiş ise Zorunlu olarak iflasını istemesi gereken durumda istememiş olması

Taksirli iflas halinde müflisin cezasını **Sulh Ceza mahkemesi** verir ve itibarını ise **Asliye Ticaret Mahkemesi** iade eder.

Hileli İflas Halleri;

- Alacaklıların müşterek rehin hakkı olduğu malları tamamen veya kısmen kaçıırır, gizler,tahrip eder
- Alacaklıları zarara sokan gerçeğe aykırı makbuzlar verir, borç ikararında bulunursa
- Muvazaalı satışlar veya bağışlar yaparsa
- Evlilik sözleşmesinde gerçekte getirilmemiş bir malı tanır ve karısında bu sözleşmeyi alacaklılara karşı kullanırsa
- Gerçeğe aykırı borç ikrarı veya muvazaalı muameleler ile alacaklıları zarara uğratırsa
- Konkordato projesi haricinde alacaklıya özel menfaatler temin ederse
- Gerçeğe aykırı muhasebe ve sahte blançolarla aktifini fazla veya eksik göstermek
- Mevcudunu olduğundan pek aşağı fiyatla satarak israf ederse

Hileli iflas halinde müflisin cezasını **Ağır Ceza Mahkemesi** verir ve itibarını ise yine **Ağır Ceza Mahkemesi** iade eder.

Adi müflislik halinde ise cezai yaptırım gerektirmemekle birlikte itibarını yine **Asliye Ticaret Mahkemesi** iade eder.

G) Alacak ve borçlara etkisi

İflasın açılması ile müflisin müeccel olan borçları muaccel hale gelir, ancak müeccel alacakları muaccel hale gelmez.

H) Faizlere etkisi

İflasın açılması ile birlikte, iflas masasına giren alacaklarda faiz işlemeye devam eder. Rehinle teminat altına alınmamış alacaklarda ticari olmayan işlerdeki faiz oranı uygulanır.

I) Konusu para olmayan alacakların para alacağına dönüşmesi

İflasın açılmasıyla birlikte konusu paradan başka olan şeyin, iflas kararı tarihindeki değeri kadar para alacağına dönüştürülmesi ve masaya para olarak kaydettirilmesi gerekir. Bu paraya çevirme işlemini alacaklı yapar. Ancak iflas idaresi alacaklının yapmış olduğu paraya çevirme işlemini doğru bulmazsa, değerini kendisi belirleyerek sıra cetveline yazar. Alacaklı bu miktarı kabul etmezse bunu sıra cetveline itiraz davası olarak ileri sürebilir.

İ) İflasta alacakların ve borçların takası

Alacaklı, alacağını müflise olan borcu ile takas edebilir. Ancak şu durumlarda takas mümkün değildir;

- Müflisin borçlusu, iflas açıldıktan sonra alacaklısı olursa,
- Müflisin alacaklısı, iflas açıldıktan sonra borçlusu olursa,
- Alacaklının alacağı hamiline yazılı senede bağlıysa,
- Anonim şirket, limited şirket ve kooperatiflerin iflasları halinde, esas sözleşme gereği verilmesi gereken hisse senedi bedellerinin henüz ödenmemiş kısımları veya konması taahhüt edilmiş fakat konmamış olan sermayeler bu şirketlerin borçlarıyla takas edilemez.

İFLASIN TASFİYESİ

İflas dairesi iflas kararı kendisine bildirilince bu kararın kesinleşmesini beklemeden ilan eder ve gerekli yerlere bildirir. Aynı zamanda tasfiye usulünü belirleyebilmek amacıyla borçlunun mallarının defterini tutar.

Burada tutulan defterin, Ticaret mahkemesinde iflas davası devam ederken tutulan defterden farklıdır. İflas açılmadan önce defter tutmanın amacı, sadece muhafaza iken, iflas açıldıktan sonra defter tutmanın amacı masaya girecek mal ve hakları tespit etmektir.

İflas dairesi, iflas kararının kendisine bildirilmesinden itibaren 3 ay içinde tasfiye usulünü belirlemesi gerekir.

A) İflas tasfiyesinin tatili

İflas dairesi tarafından malların tutulan defteri sonucunda, tasfiye edilebilecek mal veya hak bulunamadığı takdirde iflas tasfiyesinin tatiline karar verilir. Bu karar ilan edilir ve ilan ile tasfiye tatbik işlemlerinin devamını isteyen alacaklıların masrafını peşin vermek suretiyle başvurmaları için kendilerine 30 gün süre verilir. Verilen bu süre içinde başvuru yapılmaz ise iflasın dairesi, Ticaret Mahkemesinden iflasın kapanmasını talep eder.

B) Basit tasfiye

Defteri tutulan malların bedelinin adi tasfiyenin masraflarını karşılamayacağının anlaşılması halinde bu tasfiye usulüne karar verilir. Bu karar ilan edilir ve ilan ile alacaklıları 20 günden az 2 aydan çok olmamak üzere belirlenecek süre içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeye davet edilir. Yine aynı süre içinde alacaklılar başvurup masrafını da peşin vermek suretiyle tasfiyenin adi şekilde yapılmasını talep edebilirler.

Ayrıca adi tasfiyenin 6 ay içinde bitirilemeyeceğinin anlaşılması üzerine 2.alacaklılar toplantısında alacak çoğunluğu ile alınacak kararla basit tasfiyeye dönülebilir.

Basit tasfiye usulünde iflas idaresi bulunmaz ve ayrıca alacaklılar toplantısı da yapılmaz. Bu tasfiye usulünde tüm işlemleri iflas dairesi gerçekleştirir ve tasfiyeyi gerçekleştirip kapanmasını talep eder.

C) Adi tasfiye

İflas dairesi tarafından tutulan malların defteri sonucunda, adi tasfiyenin masraflarını karşılayabilecek nitelikte ise bu tasfiye usulüne karar verilir. Adi tasfiye kararı verilmesi üzerine en geç 10 gün içinde ilan edilir ve ilan ile alacaklılara, alacaklarını ve iddialarını bildirmeleri için 1 ay süre verilir.

Birinci alacaklılar toplanması

Adi tasfiyenin ilanı ile iflas müdürü tarafından alacaklı olduğunu iddia edenler bu toplantıya davet edilir.

Bu toplantının kararlarına karşı alacaklılar 7 gün içinde İcra Mahkemesine şikayet yoluyla başvurabilirler. Ancak toplantıda olumlu oy kullanmış olan alacaklıların şikayet hakkı bulunmaz.

Bu toplantıya İflas müdürü veya yardımcısı başkanlık eder.

Toplantı yeter sayısının oluşması için, katılan alacaklıların alacakları **malum alacak tutarının 1/4'ünü** teşkil etmesi gerekir. **Alacaklı sayısı 5'den az ise malum alacak tutarının 1/2'sini** teşkil etmesi gerekir.

Bu toplantı **kararlarını alacak çoğunluğu** ile alır.

Toplantı veya karar yeter sayısı oluşmadığı gerekçesiyle toplantı yapılamaz ise, durum tutanak ile tespit edilir ve tasfiyeye **iflas dairesi** devam eder.

Görevleri;

- İflas idaresi için aday üye göstermek,
- Müflisin ticari işletmesinin devam edip etmeyeceğinin kararını vermek,
- Acele satışlar ve diğer acele kararları almak

İflas Bürosu

Birinci alacaklılar toplantısındaki tercihen elinde tapu senedi, noter senedi, 68/b veya 150/1 maddelerindeki belirtilen belgelerden biri bulunan alacaklılar arasından, iflas müdürü tarafından 1 veya 2 alacaklı olmak suretiyle seçilirler. Bu organın kararlarına karşı da şikayet yoluna başvurulabilir.

Bu organın tek görevi birinci alacaklılar toplantısındaki oyların geçerli olup olmadığının kararını vermektir.

İflas idaresi

Birinci alacaklılar toplantısında 4 tane alacak çoğunluğu, 2 tane alacaklı çoğunluğu ile gösterilen alacaklılar arasından İcra Mahkemesi tarafından, alacak çoğunluğu ile seçilenlerde 2 tane, alacaklı çoğunluğu ile seçilenler arasında da 1 tane olmak üzere 3 alacaklı olarak seçilir ve atanır. Ancak yine de alacaklılar arasından seçilme zorunluluğu bulunmaz. Müflis iflas idaresine seçilemez.

İflas idaresinin tüzel kişiliği bulunmaz ve TCK anlamında memur sayılırlar. Her türlü kurum ve kuruluş ile muhabere edebilme yetkileri bulunur.

İflas idaresi, iflas dairesinin daimi denetimi altındadır.

Gündemini bir üye veya alacaklılardan herhangi birinin belirlemesi üzerine iflas dairesine başvururlar. İflas müdürü toplantı gününden en az 7 gün önce üyeleri toplantıya davet eder.

Kararlarını çoğunluk ile alırlar. Üyelerden hiçbiri toplantıya katılmaz ise iflas müdürü onlar adına karar verir. Üyelerden biri veya ikisi toplantıya iştirak etmez ise, toplantıya iflas müdürü de katılır ve çoğunluk sağlanamadığı gerekçesiyle karar alınamaz ise iflas müdürünün oyu doğrultusunda karar alınır.

İflas idaresinin kararlarına karşı şikayet yoluna başvurulabilir. Bu üyeler kusuru ile verdiği zararlardan dolayı bizzat kendileri sorumludur ve davalar adli yargı da görülür.

İflas idaresinin düzenlemiş olduğu tutanaklar ispat gücü bakımından, icra müdürünün tutanakları ile eş değer bir konuma sahip değildir. Bu durumun sebebi 227. maddede yapılan atıf ile 8. maddenin 3.fıkrası(aksi ispat edilinceye kadar geçerlidir) istisnai olarak atıf dışı bırakılmıştır.

İcra Müdürünün para ve değerli eşyaları tevdi yükümlülüğü aynen iflas idaresi hakkında da uygulanır ve iflas idaresi üyeleri tıpkı icra müdürleri gibi kendi baktığı işlerle ilgili sözleşmesel bir ilişki içerisine giremez.

Görevleri;

- Adi tasfiyeyi gerçekleştirmek ve masayı temsil etmek asli işlevini oluşturur,
- Takiplerde ve davalarda müflisi temsil etmek,
- Müflis adına gelen mektupları açmak,
- Masa hakkında yapılan istihkak iddialarını incelemek,
- Masa mallarını paraya çevirmek,
- Sıra cetveli ve Pay cetveli düzenlemek,
- Adi tasfiyede aciz vesikası düzenlemek,
- Adi tasfiyede iflasın kapanması veya kaldırılmasını talep etmek,
- 4870 TL'nin(2012 için yeniden değerlendirme oranı ile hesaplanan) altındaki alacaklarda doğrudan, üstündeki alacaklarda ikinci alacaklılar toplantısından alacağı yetki ile sulh ve tahkim olabilir,
- İflas içi konkordato teklifini almak ve ikinci alacaklılar toplantısını davet ederken bu durumu davet ilanında göstermek.

İkinci alacaklar toplanması

İflas idaresi sıra cetvelinin ilanı ile bu toplantıyı davet eder. Bu toplantının yapılabilmesi için sıra cetvelinin kesinleşmesine gerek yoktur, ancak iflas kararının kesinleşmesi gerekir. Bu toplantıya alacağı sıra cetveline kısmen veya tamamen kabul edilmiş alacaklılar kabul edilir. Alacağı reddedilmiş olan alacaklılar bu toplantıya katılamaz.

Toplantının davet ilanı, toplantı gününden en az 20 gün önce yapılır ve katılacak alacaklılara bu ilan tebliğ edilir. Müflisin konkordato teklifi varsa bu davet ilanında gösterilir.

Bu toplantıya iflas müdürü ya da yardımcısı başkanlık eder.

Toplantı yeter sayısının oluşması için, katılan alacaklıların alacakları **malum alacak tutarının 1/4'ünü** teşkil etmesi gerekir. **Alacaklı sayısı 5'den az ise malum alacak tutarının 1/2'sini** teşkil etmesi gerekir.

Bu toplantı **kararlarını alacak çoğunluğu** ile alır.

Toplantı veya karar yeter sayısı oluşmadığı gerekçesiyle toplantı yapılamaz ise, durum tutanak ile tespit edilir ve tasfiyeye **iflas idaresi** devam eder.

Alacaklılar çoğunluğu isterse veya iflas idaresinin uygun görmesi halinde üçüncü, dördüncü alacaklılar toplantısına alacaklılar davet edilebilir.

İkinci alacaklılar toplantısına gerçek alacaklılar katıldığı için, yetkileri birinci alacaklılar toplantısına göre çok daha geniştir. Toplantı ve karar yeter sayıları için ikinci alacaklılar toplantısındaki hükümler uygulanır.

Bu toplantının kararlarına karşı alacaklılar şikayet yoluna başvurabilir.

Görevleri;

- Malların satış usulünü belirlemek,
- Taşınmazların dahi pazarlıkla satışına karar vermek,
- Görevini yapmayan iflas idaresi üyelerinin görevden alınmasını talep etmek,
- Tüm alacaklarda sulh ve tahkim olabilmek,
- Adi tasfiye 6 aydan fazla süreceyse basit tasfiyeye dönülmesine karar vermek,
- Müflisin teklif ettiği konkordatoyu onaylamak,

- Durdurulmuş olan hukuk davalarına devam edilip edilmeyeceğinin kararını vermek,
- Çekişmeli alacakların takip yetkisini isteyen alacaklıya devretmek.

SIRA CETVELİ ve BAŞVURU YOLLARI

İflas idaresi, seçilmesinden itibaren 3 ay içinde bir sıra cetveli düzenler. Zorunlu durumlarda iflas idaresinin talebi üzerine kendisine İcra Mahkemesi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere ek 3 ay süre verilebilir. Bu süreler zarfında sıra cetveli hazırlanmaz ise iflas idaresinin görevine son verilir.

İflas idaresi sıra cetvelini düzenlerken, masaya yazdırılan alacaklıların alacağının mevcudiyetini, mevcut ise ne oranda olduğunu, alacak imtiyazlı ise sıra cetvelindeki yerini tespit eder.

İflas idaresince kabul edilmiş iflas alacakları, miktar ve sıraları ile birlikte sıra cetvelinde gösterilir. Kabul edilmeyen iflas alacakları ret nedenleri ile birlikte sıra cetvelinde gösterilir.

Sıra cetvelinde masa alacakları gösterilmez. Bunlar paralar paylaştırılınca kadar iflas idaresinden talep edilebilir. Bu alacaklar hakkında iflas idaresine dava açılabilir ve takip yapılabilir.

Ödeme sırası

- Devletin malın aynından doğan kamu alacağı (emlak, motorlu taşıtlar vergisi, gümrük vergisi gibi)
- Rehinli malın muhafaza giderleri
- Rehinli alacaklar
- Masa alacakları (sıra cetvelinde gösterilmez)
- İmtiyazlı alacaklar (nelerden ibaret olduğu yukarıda icra bölümünde açıklanmıştır)
- İmtiyazsız alacaklar

Sıra cetveline itiraz davası

Bir alacaklı kendi alacağı hakkında verilen ret veya kısmen kabul kararına, bir başka alacaklının alacağına veya sırasına karşı koymak istemesi halinde bu yola başvurulabilir (diğer adı kayıt kabul davası). Müflisin bu davayı açması mümkün değildir.

Bu dava sıra cetvelinin ilanından itibaren 15 gün içinde iflas kararı veren yerdeki herhangi bir Ticaret Mahkemesinde açılabilir.

Dava basit yargılama usulüne göre incelenip karara bağlanır. Bu dava iflas idaresine karşı açılabilceği gibi bir alacaklı aleyhine de açılabilir.

Dava iflas idaresinin ret veya kısmen kabul kararına karşı açılmış ise, alacaklı alacağının varlığını ispat yükü altındadır.

Dava bir alacaklının alacağına veya ona verilen sıraya karşı çıkma şeklinde diğcr bir alacaklı aleyhine açılmış ise, masa bu davada taraf değildir. Burada davalı alacaklı alacağının varlığını ispat etmek zorundadır.

Sıra cetveline karşı şikayet

İflas idaresi sıra cetvelini düzenlerken uyması gereken iflas hukuku hükümlerine uymamış ise veya alacaklı sadece kendi alacağına verilen sıraya karşı koymak isterse bu yola başvurabilir. Sıra cetvelinin ilan edilmemiş olması, masaya yazdırılmış bir alacağın tümüyle unutulmuş olması, masa alacaklarına da cetvelde yer verilmiş olması, reddedilen bir alacağın ret nedeninin gösterilmemiş olması genel sebep olarak gösterilebilir.

Şikayetin süreye tabi olduğu durumlarda sıra cetvelinin ilanından itibaren içinde bu yola başvurulabilir.

İFLASTA İSTİHKAK DAVASI

A. Mal Masa Elindeyse

- 7 gün içinde
- İcra Mahkemesinde açılır.

B. Mal 3. Kişi Elindeyse

- Genel hükümlere göre
- Genel mahkemede açılır.
- Süre yoktur

Dava konusu sadece **mülkiyet** hakkıdır. Onun dışındaki itirazlar sıra cetveline itiraz davası ile ileri sürülür.

İflasta istihkak iddiası iflas idaresine yapılır sonra dava açılır.

B) KAMBIYO SENETLERİNE ÖZGÜ İFLAS YOLU

Kambiyo senetlerine özgü haciz yoluna paralel olarak kambiyo senetlerine özgü iflas yolunda da alacak rehinle teminat altına alınmış olsa bile bu yola başvurulabilir. Alacağın bir kambiyo senedine bağlı olması gerekir.

Gönderilen ödeme emrinde borcun ve takip masraflarının beş gün içinde ödeme emrinde yazılı olan icra dairesine ait banka hesabına ödenmesi ihtar, yoksa 5 gün içinde borcu ödemesi gerektiği ihtar edilir.

Bu takip yolunda itiraz ve şikayetler dilekçe ile icra dairesine yapılır, Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından incelenip karara bağlanır. Ayrıca yapılan itiraz Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolundan farklı olarak takibi durdurur.

Ödeme emrinin tebliğinden itibaren 1 yıl içinde yine genel iflas yolu ile takiplerde olduğu gibi iflas davası açılır ve diğer süreçler aynen ilerler.

C) DOĞRUDAN DOĞRUYA İFLAS YOLU

Doğrudan doğruya iflasta İcra ve İflas Kanunu 177 ve devamı maddelerindeki sebeplerin oluşması sonucunda Asliye Ticaret Mahkemesinden iflası talep edilir.

Doğrudan doğruya iflas yolunda depo kararı verilmediğine dikkat edilmesi gerekir.

Alacaklının talebi ile doğrudan iflası

- İhtiyati haciz sebepleri.
- Haciz yolu ile takipte mallarını saklaması.
- Borçlunun ödemelerini tatil etmiş olması.
- Konkordato mühletinin kaldırılması, tasdik edilmemesi ve projenin tamamen feshedilmesi.
- İlama bağlı alacağın icra emriyle istenmesine rağmen ödenmemesi.
- Sermaye şirketlerinin borca batık olması.
- Şirkete tebliğ edilen icra emrine veya depo kararına rağmen borcu ödenmez ise kolektif ve komandit şirket ortaklarının.
- Uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırma projesinin feshedilmesi.

Borçlunun ihtiyari ile doğrudan iflası

Tek hal borçlunun aciz halinde bulunmasıdır.

Borçlunun zorunlu olarak doğrudan iflası

- Pasifin aktifi geçmesi.
- Kendisine yapılan haciz yoluyla takipte malvarlığının yarısının elinden çıkması, kalan yarısının da 1 yıl içerisinde vadesi gelecek veya gelmiş olan borçlarını ödemeye yetmeyecek durumda olması.

İFLASIN ERTELENMESİ

Borca batık bir sermaye şirketinin veya kooperatifin sunduğu bir iyileştirme projesinin uygulanması suretiyle iflastan kurtulmasını önleyen yoldur(Banka ve sigorta şirketi hariç).

Borçlunun muamele merkezi yerindeki Asliye Ticaret Mahkemesinden talep edilir.

Sermaye şirketlerinin veya kooperatiflerin bu yola başvurabilmesi için öncelikle hakkında bir iflas takibi yapılıyor olması ya da kendisi veyahut alacaklısı tarafından borca batık olduğunun bildirilmiş olması gerekir. Bunlar yoksa tek başına bu yola gidilmesi aynı zamanda borca batıklık bildirimi anlamına da gelir.

İlk seferde azami 1 yıl süreyle verilebilir. En fazla 4 yıl uzatılabilir toplam 5 yıldır. Uzatma kararı için kayyımın, şirketin veya alacaklının talebi şarttır mahkeme re'sen veremez.

Erteleme kararı bir ara karardır ve erteleme kararı da aynen iflas kararı gibi ilan edilir. Erteleme kararı ara karar olmasına rağmen temyiz edilebilir. Mahkeme iflasın ertelenmesi kararı ile birlikte bir kayyım atar ve denetler. Mahkeme şirketin yönetimini tamamen bu kayyıma devredebileceği gibi işlemlerini kayyımın onayına tabi kılmakla da yetinebilir.

İflasın ertelenmesi alacakları muaccel hale getirmez ve faiz istenemez. Erteleme süresince bir takip işlemi ile kesilmiş olan zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez.

Bu süreç içerisinde borçlunun malvarlığı üzerinde yaptığı tasarruf işlemleri alacaklılara zarar verdiği ölçüde geçersizdir.

İflasın ertelenmesinin bir alacaklı tarafından istenmesi halinde mahkeme şirkete bir iyileştirme projesi sunması için süre verir sunulmaz

Olağanüstü mühletten yararlanmış olan borçlu bu mühletin bittiği tarihten itibaren 1 yıl için ertelemeden yararlanamaz. Ertelemeden yararlanan bir şirkete de erteleme süresinin bitiminden itibaren 1 yıl için bu olağanüstü mühletten yararlanamaz.

İflasın ertelenmesi talebinin reddi kararı da iflasın ertelenmesi kararı da 10 gün içinde temyiz edilebilir.

Şartları;

- Şirket borca batık olmalıdır.
- Bir iyileştirme projesi bulunmalıdır.
- Olağanüstü mühletten yararlanılmamış olmalıdır.
- Gerekli giderler ödenmiş olmalıdır.
- İflasın ertelenmesi talep edilmiş olmalıdır.

Talep edebilecekler;

- Alacaklı
- Tasfiye memuru
- Yönetim kurulu çoğunlukla karar vererek.

Sonuçları;

İflasın ertelenmesi kararı verilirse davalara etkisi olmaz fakat 6183 sayılı yasa dahil hiçbir takip yapılamaz, başlamış olan takipler durur. Ancak şu takiplere devam edilir;

- Rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takipler (muhafaza tedbiri alınamaz ve satış yapılamaz)
- İmtiyazlı alacaklıların birinci sırasındaki alacaklar (işçi, nafaka ve işverenin işe ilişkin bazı borçları)

İFLASIN KALDIRILMASI

İflasın normal sona erme şekli iflasın kapanmasıdır. İflasın kaldırılması bazı olağanüstü durumlarda söz konusu olur. Bu durumlar;

- Müflisin tüm borçlarının ödenmesi
- Tüm alacaklıların talebini geri alması
- Müflisin teklif ettiği konkordatonun tasdik edilmesi

İflasın kaldırılması talebini tüm borçların ödenmesi veya alacaklıların talebini geri alması durumunda müflisin kendisi, konkordatonun tasdik edilmesi halinde ise iflas idaresi gerçekleştirir.

İflasın kaldırılması talebi, iflas kararı veren Asliye Ticaret Mahkemesinden talep edilir. Mahkeme basit yargılama usulüne göre inceleme yapar. Bu karar iflas kararının ilan usulüne göre ilan edilir ve kanun yoluna götürülebilir.

İflasın kaldırılmasına karar verilmesi halinde kişi hiç iflas etmemiş gibi olur ve iflas tüm hüküm ve sonuçlarıyla ortadan kalkar. İflas idaresi bu karar ile sona erer.

İflas kararının kesinleşmesi ile düşmüş olan takipler, iflasın kaldırılması ile yeniden canlanmaz ve yeniden takip başlatılması gerekmektedir.

İflasın kaldırılması, alacakları ve iddiaları bildirme müddetinin bitiminden iflasın kapanmasına kadar talep edilebilir.

İFLASIN KAPANMASI

İflasın normal sona erme şekli iflasın kapanmasıdır. Tasfiyenin tatilinde ve basit tasfiyede iflasın kapanmasını iflas dairesi, adi tasfiyede iflas idaresi talep eder.

İflasın kapanması iflas kararı veren Asliye Ticaret Mahkemesinden talep edilir. Mahkeme basit yargılama usulüne göre inceleyip kararını verir.

İflasın kapanması talep edilirken mahkemeye bir **son hesap** sunulur. Son hesapta bir eksiklik veya yanlışlık tespit edilmesi halinde, Ticaret mahkemesi durumu İcra mahkemesine bildirir ve gereğinin yapılmasını talep eder. İcra mahkemesi iflas idaresine gereğinin yapılması için talimat verir.

İflasın kapanması ile müflisin itibarı kendiliğinden yerine gelmez ayrıca itibarın iadesine karar verilmesi gerekir.

İflasın kapanması kararı da kanun yoluna götürülebilir, yine iflas kararının ilanı usulüne göre ilan edilir ve gerekli yerlere bildirilir.

İflas kapandıktan sonra müflise ait bir mal tespit edilmesi halinde, iflas dairesi mala el koyar ve satışını gerçekleştirir. Bu durumda satışa iflas dairesi karar verir ve ister pazarlık ister artırma yoluyla satılabilir. Elde edilen paralar sıra cetvelinde belirlenmiş sıraya göre dağıtımı gerçekleştirilir (255 m.).

İFLASTA BORÇ ÖDEME DEN ACİZ BELGESİ

İflasta alacağını tam olarak alamamış alacaklılara düzenlenip verilir. Sadece kesin aciz belgesi olarak düzenlenir. Basit tasfiyede iflas dairesi, adi tasfiyede iflas idaresi düzenler. Sadece kesin dağıtma sonucunda verilir. İflas alacaklılarına verilir, masa alacaklılarına verilmez.

Müflisin alacağı kabul edip etmediği aciz vesikasına yazılır. Ancak borcun kabul edilmesi halinde borç ikrarını içeren senet sayılır.

Takip hukuku sonuçları;

- Borçluya karşı 1 yıl içinde takip yapılsa bile yinede ödeme emri gönderilmesi gerekir.
- Bu belgeyle hacze iştirak edilebilir.
- Bu belgeyle doğrudan iptal davası açılmaz, açılabilmesi için alacaklıya ikinci alacaklılar toplantısı tarafından yetki verilmesi gerekir.
- Borçlunun borcu kabul etmesi halinde, itirazın kaldırılmasında kullanılabilir.

Maddi hukuk sonuçları;

- Bu belgeye bağlı alacağın zamanaşımı 20 yıldır.
- Borçlar kanunu anlamında borcun yenilendiği anlamına gelmez.
- İİK m.251'de 196.madde hükümleri saklı tutulduğu için faiz işlemeye devam eder. (ÖSYM tarafından 2008 ve 2011 hakimlik sınavlarında faiz işlemez seçeneği doğru olarak kabul edilmiştir.)

Müflis yeni mal iktisap etmedikçe hakkında yeniden takip talebinde bulunulamaz. Müflis kendisine gönderilecek ödeme emrine, yeni mal iktisap etmediği yolunda itiraz ederse durum İcra mahkemesince karar bağlanır.